

SportPesa

Tzs. **823,998,440**

NI YA KWAKO WIKI HII,
BETI LEO UWE MILIONEA

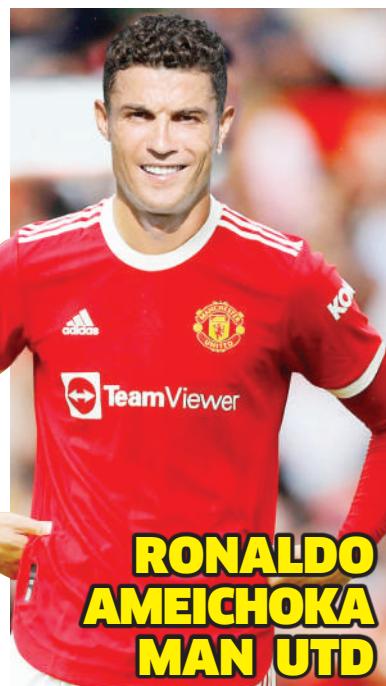
SPORTPESA.CO.TZ

PIGA *150*87#

Shahidi abanwa,
adai hajui
kama Mbewe
alikimbia nchi

UKURASA 3

**RONALDO
AMEICHOKA
MAN UTD**

UKURASA 22

Nipasher

Jumatano Januari 12, 2022 • Tanzania 1,000/- Kenya 100/-

ISSN 0856 • Na. 0580823

www.twitter.com/nipashetz

www.facebook.com/nipashetz

www.instagram.com/theguardian_newspaper

Ofisa Habari wa Mkoa wa Mwanza,
Abel Ngapemba

Johari Shani,
Uhuru Digital

Husna Mlanzi- ITV

Ofisa Habari wa Wilaya ya Ukerewe,
Steven Msengi

Mshtuko wa vifo watu 14

● **Wamo** waandishi wa habari sita, Samia, Nape wawalilia... Endelea ukurasa 2

**Muuguzi
adaiwa
kuuawa na
mume kwa
mapanga,
kuchomwa
moto**

UKURASA 3

Mabaki ya magari mawili aina ya Toyota Landcruiser namba STK 8140 na Toyota Hiace namba T.281 DER, baada ya kugongana katika Barabara ya Musoma-Mwanza kwenye Kijiji cha Kalemela, Wilaya ya Busega, mkoani Simiyu, jana. **PICHA: MPIGAPICHA WETU**

**Mwinyi ajivunia kasi
maendeleo Zanzibar**

UKURASA 2

MICHEZO

KAZE: AZAM WALISTAHILI USHINDI UK.24

MAONI, KATUNI UK.6

HABARI KITAIFA

Rais Samia Suluhu Hassan, akivuta kitambaa kufungua rasmi Kiwanda cha Nguo cha Basra Textile Mills Ltd, jana, katika shamashamra za maadhimisho ya miaka 58 ya Mapinduzi Matukufu ya Zanzibar. PICHA: IKULU

Mshtuko vifo vyatatu 14

Na Mwandishi Wetu

VIFO vyatatu 14 wakiwamo wanahabari sita waliokuwa katika msafara wa Mkuu wa Mkoa wa Mwanza, Robert Gabriel, umewashtua wadau mbalimbali huku Rais Samia Suluhu Hassan akiwalilia.

Kutokana na ajali hiyo, Rais Samia katika ukurasa wake wa twiter, alianidika: "Nimeshtushwa na vifo vyatatu 14 wakiwamo wanahabari sita vilivyotheke leo (jana) asubuhi baada ya gari liliokuwa katika msafara wa Mkuu wa Mkoa wa Mwanza kugongana na daladala. Poleni wafiwa, wanahabari na jamii wote. Mungu aziweke mahali pema roho za marehemu na majeruhi wapone haraka."

Naye Waziri wa Habari na Teknolojia ya Habari, Nape Nnauye alianidika: "Nimepokea kwa masikitiko taarifa ya ajali ya gari iliyosababisha vifo vyatatu 14 wakiwamo wanahabari sita vilivyotheke leo (jana) asubuhi baada ya gari liliokuwa katika msafara wa Mkuu wa Mkoa wa Mwanza kugongana na daladala. Poleni wafiwa, wanahabari na jamii wote. Mungu aziweke mahali pema roho za marehemu, waandishi wa habari wote, ndugu, jamii na marafiki, Mungu aziweke mahali pema roho za marehemu wote."

Mwenyekiti wa Taasisi ya Vyombo vyatatu 14 wakiwamo wanahabari sita waliokuwa katika msafara wa Mkuu wa Mwanza, Robert Gabriel, umewashtua wadau mbalimbali huku Rais Samia Suluhu Hassan akiwalilia.

Mwenyekiti wa Klabu ya Waandishi wa Habari Mkuu wa Mwanza, Edwin Soko, alisema amepokea kwa masikitiko makubwa kwa kuwa wamepoteza wana taaluma wenzao na wananchi wengine ambaa walikuwa kwenye majukumu ya kujenga taifa.

DC BUSEGA

Mkuu wa Wilaya ya Busega,

mkoani Simiyu, Gabriel Zakaria, alisema waliofariki dunia ni 14 wakiwamo Ofisa Habari wa Mkuu wa Mwanza, Ofisa Habari wa Wilaya ya Ukerewe na waandishi wanne, na kwamba kuna majeruhi sita akiwamo mwandishi mmoja wa Mwanahalisi ambaa wanaendelea na matibabu Hospitali ya Rufani ya Bugando.

Alisema baadhi ya majeruhi walipatiwa matibabu kwenye Kituo cha Afya Nasa wilayani Busega, baadaye walihamishiwa Hospitali ya Rufani Bugando kwa matibabu zaidi.

"Miili ya maofisa habari, waandishi na dereva tumemkabidi Mkuu wa Mkuu wa Mwanza ambayo inapelekwa Mwanza, waliofari akiwamo dereva wa hiace inaendelea kutambuliwa na wapendwa wao. Tunaendelea na uchunguzi kujuanzaji cha ajali na hatua zaidi zitakazochukuliwa," alisema Zakaria ambaye ni Mwenyekiti wa Kamati ya Ulinzi na Usalama ya Wilaya ya Busega.

RPC SIMIYU

Kamanda wa Polisi Mkuu wa Simiyu, Blacius Chatanda, alithibitisha kutokeea kwa ajali hiyo na kuwataja waliofariki ni Ofisa Habari Mkuu wa Mwanza, Abel Ngapemba, Ofisa Habari Wilaya ya Ukerewe, Steven Msengi, Anthony Chuwa (mwandishi wa kujitegemea),

Wengine ni Husna Milanzi (ITV), Johari Shan (Uhuru Digital) na dereva wa gari liliokuwa limewabeba, Paul Siang'.

Waandishi wawili walio mahututi Van Charles (Icon Blog) na Tunu Herman (Mwanahalisi Oline), waandelea na matibabu Hospitali ya Rufani ya Bugando.

Miili ya marehemu imehifadhiwa Hospitali ya Rufani ya Mkuu wa Mwanza.

Akizungumzia ajali hiyo, alisema gari iliyobeba waandishi aina ya Landcruizer lenye namba za usajili STK 8140 ilikuwa kwenye mwendokasi ikitokea Mwanza kuelekea Ukerewe kuititia Bunda, ilikwepa basi la Batiko lililotokea Musoma kwenda Mwanza na kukutana uso kwa uso na hiace yenye namba za usajili T 281 DER iliyotokea Lamadi Simiyu kwenda Mwanza.

Alisema ajali ililotokee saa 12:45 asubuhi na chanzo ni mwendokasi wa gari ya Landcruizer iliyokuwa imebeba waandishi.

RC SIMIYU

Mkuu wa Mkuu wa Simiyu, David Kafulila, alitoa pole kwa wafiwa huku akisema ni ajali mbaya na kuwaomba wananchi kuwa watilivu na kwamba miili ya watu sita iliyokuwa sehemu ya msafara wa RC Mwanza imetambuliwa na aliondoka nayo, na ndugu wanaendelea kutambua miili minane iliyobaki.

Alisema kati ya waliofariki wanawake ni watano na wanaumetisa na kwamba chanzo cha ajali ni mwendokasi wa gari ya serikali iliyogonga ubavuni hiace ya abiria iliyokuwa umbali wa mita 38.

Kwa mujibu wa Kafulila, madereva wote wamefariki kwenye ajali hiyo na taarifa ya uchunguzi wa ajali itapatikana baada ya Kamati ya Usalama mkoaa kupokea taarifa ya uchunguzi wa ajali hiyo.

ASIMULIA ALIVYO NUSURIKA

Mwandishi wa gazeti hili, Neeema Emmanuel, alisema alipaswa kuwapo kwenye ziara hiyo, lakini alipitiwa na usingizi na kuachwa kwenye msafara huo.

"Juzi nilipigwi simu na Ngapemba (Ofisa Habari wa Mkuu wa Mwanza, ambaye sasa ni marehemu) kuwa niwepo kwenye ziara hiyo, lakini nilipitiwa na usingizi nikaachwa na gari, hadi sasa sielewi, nimeumia sana," alisema huku akibubujikwa machozi.

MIAKA 58 MAPINDUZI: Mwinyi ajivunia ongezeko mapato

Na Gwamaka Alipipi

RAIS wa Zanzibar, Dk. Hussein Ali Mwinyi ameivunia mafanikio lukuki katika kipindi cha mwaka mmoja wa uongozi wake, ikiwamo ongezeko la mapato.

Alisema katika kipindi cha Januari hadi Novemba, mwaka jana serikali imefanikiwa kukusanya Sh. bilioni 745.1 sawa na ongezeko la asilimia 22, ikilinganishwa na makusanyo ya Sh. bilioni 610.5 zilizokusanywa kipindi kama hicho mwaka 2020.

Akizungumza wakati wa kilele cha sherehe za Maadhimisho ya Miaka 58 ya Mapinduzi ya Zanzibar, Dk. Mwinyi, alisema ongezeko hilo limechangiwa na kuimarika kwa uchumi pamoja na kuanza kutumika kwa mifumo ya kielektroniki ya ukusanyaji wa mapato ilioanzishwa.

Dk. Mwinyi alisema mifumo hiyo inaziunganisha taasisi mbali mbali za serikali, baina ya serikali na wafanyabiashara.

Alisema sababu nyiningine ni serikali kufanya marekebisho ya sheria za kanuni za kodi kwa lengo la kuondoa malalamiko ya kuwapo kwa utitiri wa kodi na ada.

Dk. Mwinyi alisema: "Ni matumaini yangu kwamba, hatua hiyo itashajihisha ulipaji wa kodi kwa hiari, kukuza ajira na kuongeza usimamizi na ukusanyaji wa mapato ya serikali."

Alisema sababu nyiningine ni marekebisho ya sheria yaliyofanywa kusaidia kutoa unafuu wa ushuru wa stempu kwa wafanyabiashara wadogo na wakati kwa kupunguza viwango maalumu.

Alisema viwango hivyo ni kutoka Sh. 200,000 hadi Sh. 100,000, kutoka Sh. 732,000 hadi Sh. 200,000 pamoja na kupunguza kiwango cha ushuru wa stempu kutoka asimilia tatu hadi asilimia mbili kwa mwaka.

UWEKEZAJI

Kuhusu uwekezaji, Dk. Mwinyi alisema katika kipindi cha Novemba 2020 hadi Desemba 2021, Serikali ya Zanzibar kuititia Mamlaka ya Kukuza Uwekezaji Zanzibar (ZIPA), ilisajili miradi 120 yenye mtaji wa Dola za Kimarekani milioni 787. Alisema miradi hiyo inatarajiwa kutoa zaidi ya ajira 7,000.

UTALII

Dk. Mwinyi alisema juhudzi za serikali zimevezeshaa kuongeza idadi ya watalii kutoka 260,644 mwaka 2020 hadi kufikia 393,512 mwaka 2021, likiwa ni ongezeko la asilimia 50.97.

"Idadi ya kampuni za ndege zinazofanya safari kuja Zanzibar imeongezeka kutoka 27 hadi 34. Ndege hizo zilizoongezeka zinakadiria kuleta zaidi ya watalii 50,000 kwa mwaka," alisema Rais Mwinyi.

VIWANDA

Dk. Mwinyi alisema mchango wa sekta ya viwanda katika Pato la Taifa umeongezeka kutoka asilimia 18.1 mwaka 2020 hadi asilimia 19.6 mwaka 2021.

Alisema katika mwaka 2021, viwanda sita vilizinduliwa na vitatu kuwekewa mawie ya msingi. Viwanda hivyo vinatarajia kutoa wastani wa ajira 400.

UCHUMI WA BLUU

Dk. Mwinyi alisema serikali imeshakamilisha na kutunga sheria ya sera muhimu kwa maendeleo ya uchumi wa bluu.

Alisema serikali imeandaa mpango endelevu wenyewe thamani ya Sh. bilioni 149 kwa ajili ya kuwawezesha wadau wa sekta ya uchumi wa bluu wakiwamo wavuvi na wafugaji wa mazao ya baharini.

KILIMO

Dk. Mwinyi alisema katika sekta ya kilimo serikali imetekeliza kwa asilimia 85, mradhi wa ujenzi wa miundombini ya umwagiliaji katika hekta 1,053 kwa mabonde sita ya Unguja na Pemba.

HUDUMA ZA JAMII

Kadhalika, alieleza uimarishaji wa huduma za jamii zikiwamo elimu, afya na majisafi na salama ni miongoni mwa vipaumbele vyatatu ya serikali katika kuhakikisha wananchi wa Zanzibar wanapata huda hizmo.

HABARI KITAIFA

Shahidi adai hafahamu Mbewe alikimbia nchi

Na Kulwa Mzee

SHAHIDI wa nane katika kesi ya ugaidi inay-omkabili Mwenyekiti wa Chama cha Demokrasia na Maendeleo (CHADEMA), Freeman Mbewe na wenzake watatu, Mrakibu wa Polisi (SP) Jumanne Malangahe, amedai hafahamu nani alimwambia Rais Samia Suluhu kwamba Mbewe alikuwa anajua anashtakiwa kwa ugaidi akakimbia nchini kukwepa upelelezi.

SP Jumanne alidai hayo jana Mahakama Kuu Divisheni ya Makosa ya Rushwa na Uhujumu Uchumi alipokuwa akihojiwa na Wakili Peter Kibatala mbele ya Jaji Joackim Tiganga.

Akitoa ushahidi wake, alidai Luteni Dennis Uriyo bado yuko jeshini na Mbewe alimpa kazi ya kutafuta watu wa kufanya vitendo vya kigaidi.

Pia alidai kuwa hafahamu kama uongozi wa Jeshi la Wananchi Tanzania (JWTZ) ulikuwa una-hafahamu Luteni Uriyo anatafuta watu wa kwenda kufanya vitendo vya kigaidi.

SP Jumanne alidai hafahamu kama Mbewe alikwenda nchi mbalimbali kati ya Agosti 2020 mpaka Julai 2021 na kwamba hafahamu kama mamlaka za uchunguzi Tanzania ziliwasiliana na mamlaka za uchunguzi za nje ya nchi.

Wakili Kibatala akihoji akitaka shahidi aseme nani katika timu yao ya upelelezi aliwasiliana na Rais Samia kuhusu kesi hiyo lakini shahidi alidai hafahamu huku akisisitiza kuwa hafahamu kama Mbewe alikimbilia nje ya nchi kukwepa upelelezi kwa sababu alikuwa anajua anashtakiwa kwa ugaidi. Shahidi alidai hawezi kuzungumzia hoja ya kwamba kuna baadhi ya watuhumiwa katika kesi hiyo walifungwa.

Katika maelezo ya onyo ya mshtakiwa wa tatu, Mohammed Ling'wenya, alidai kuwa alieleza kwamba alikwenda Moshi kwa ajili ya kazi ya ulinzi wa kiongozi ambaye ni Mbewe lakini hakuna sehemu inayosema alikwenda kufanya kazi ya ugaidi.

Akiendelea kuhojiwa na Wakili Kibatala, alidai katika maelezo hayo ya onyo hakuna alipokiri kwamba alipewa fedha na Mbewe kwa ajili ya kufanya ugaidi wala hakuna sehemu inayosema Mbewe alipiga simu au kutuma ujumbe wa kumshawishi Ling'wenya kufanya kazi ya ugaidi.

Kibatala alipotaka kujua kama kuna sauti au video ya Mbewe iliyorekodiwa wakati akitoa maelezo kwa Luteni Uriyo ya kufanya ugaidi, shahidi alidai hakuna sauti wala video ya mshtakiwa huyo. Wakili Kibatala alimhoji shahidi kama anamfahamu Tito Magoti na kuhusika kwake kumteka na shahidi akadai kuwa hamfahamu kabisa Magoti na hajawahi kumteka.

Shahidi akihojiwa anasemaje juu ya taarifa kuwa ni mionganini mwa watu wasiojulikana na ameshiriki kuteka na kutesa watu na kujibu kuwa hajawahi kuteka mtu.

Akiendelea na ushahidi, alidai kuwa katika maelezo ya Ling'wenya, hakuna mahali anapokiri kikutana katika kikao cha kupanga ugaidi na hakuna mahali anakokiri kulipua soko la Kilomboro, Arusha.

Pia alidai hakuna sehemu ambayo mshtakiwa Ling'wenya anazungumzia aina ya vilipuzi na kwa uzoefu wake haiwezekani kulipua bila vilipuzi.

Shahidi huyo alidai katika maelezo hayo ya onyo, hakuna mahali Ling'wenya anakiri kuwapo eneo la Rau Madukani kwa ajili ya kupanga ugaidi na hakuna mahali popote alipokiri kwamba walipanga kumdhuru aliyekuwa Mkuu wa Wilaya ya Hai, Lengai Ole Sabaya.

Alipotakiwa kusema kama kupigwa risasi Tundu Lissu ni ugaidi au si ugaidi, shahidi huyo alidai ni uhalifu wa kawaide.

"Tufanye ulinganifu, inakuaje kumdhuru mhalifu Sabaya iwe ugaidi lakini kupigwa risasi Lissu isiwe ugaidi?" akihoji Wakili Peter Kibatala na shahidi kujibu kuwa tukio la Mbewe kwa sababu lilikuwa linaendana na kufanya maandamano nchi nzima.

Muuguzi adaiwa kuuawa kwa mapanga na kuchomwa moto

Renatha Msungu, DODOMA

MUUGUZI wa Hospitali ya Taifa ya Magonjwa ya Akili ya Mirembe mkoani Dodoma, Rufina Komba, amefariki dunia baada ya kukatwa mapanga na kuchomwa moto na mume wake katika eneo la Michese jijini Dodoma baada ya kutofautiana na mwenzu wake.

Taarifa kutoka hospitali hiyo inasema Komba huyo alikuwa mfanyakazi wao na msiba uko kwa mama yake mzazi eneo la Miyuji jijini hapa kwa ajili ya taratibu za mazishi.

Akizungumza na Nipashe jana, Dk. Jackson Minja, ambaye ni Katibu wa Afya wa Hospitali, hiyo alisema taarifa ya kifo cha mfanyakazi huyo walizipata juzi na tukio hilo tayari liyo mikononi mwa polisi ambaa wanaendelea na uchunguzi juu ya mauaji hayo.

Dk. Minja alisema wamesikitishwa na kitendo hicho cha mauaji na hadi sasa hawajui chanzo nini isipokuwa wanasubiri ripoti ya uchunguzi kutoka Jeshi la Polisi ambalo linaendelea kufutilia.

"Tumeumizwa sana na kifo cha mfanyakazi mwenzetu. Hatuna cha kufanya zaidi ya kusubiri taarifa ya uchunguzi wa polisi," alisema Dk. Minja.

Pia alisema mazishi ya muuguzi huyo yanataraja kufanyika leo na wafanyakazi wenzake watajumuika na ndugu wa marehemu kwa ajili ya kumhifadhi.

Gazeti hili iliimtafuta Kamanda wa Polisi Mkoa wa Dodoma, Onesmo Lyanga, kutoa ufafanuji juu ya tukio hilo na kusema yuko nje ya ofisi na kutaka atafutwe msaidizi wake.

Alipotafutwa msaidizi wake alidai kuwa yuko ziarani na kwamba atatoa

ufafanuji juu ya tukio hilo atakaporejea ofisini kwake.

Kutokana na hali hiyo, Nipashe lilifika katika msiba na baadhi ya majirani walisema tukio lililofanywa na mzazi mwenzie marehemu, hivyo kuiomba serikali kufutilia kwa karibu ili kuhakikisha hatua kali dhidi ya mtuhumiwa zinachukuliwa.

Mmoja wa majirani, Neema Emmanuel, alisema Rufina alikuwa muuguzi mwenye taaluma yake na alikuwa msaada mkubwa katika kusaidia watu kwenye Hospitali ya Mirembe.

Alisema Jeshi la Polisi linapaswa kufutilia matendo ya kikatili yanayofanywa na wanaume dhidi ya wanawake kila siku ili kukomesha hali hiyo.

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA WIZARA YA UJENZI, UCHUKUZI NA MAWASILIANO

Simu: +255 26 2324455
Fax: +255 26 2323233,
Barua Pepe: ps@mow.go.tz
Tovuti: www.mwtc.go.tz
Tarehe

Mtaa wa Moshi,
S.L.P. 2888
40470 DODOMA,

TANGAZO

1. Ndugu wananchi mnatangaziwa kuwa siku ya tarehe 12.01.2022 hadi 26.01.2022 kampuni ya MAINLINE CARRIERS LIMITED itasafirisha Mzigo wake wenye vipimo vikubwa kutoka BANDARI YA DAR ES SALAAM kuelekea JNHPP SITE, gari hilo lenye namba za usajili: T957DTN / T837DJB na T681DUB / T887DJB

2. Gari hilo lina vipimo vifuatavyo:

Urefu	-	mita 20.60
Upana	-	mita 4.50
Kimo	-	mita 4.60

3. Njia itakayotumika: BANDARI YA DAR ES SALAAM hadi JNHPP SITE kuititia MKURANGA, KIBITI, MLOKA.

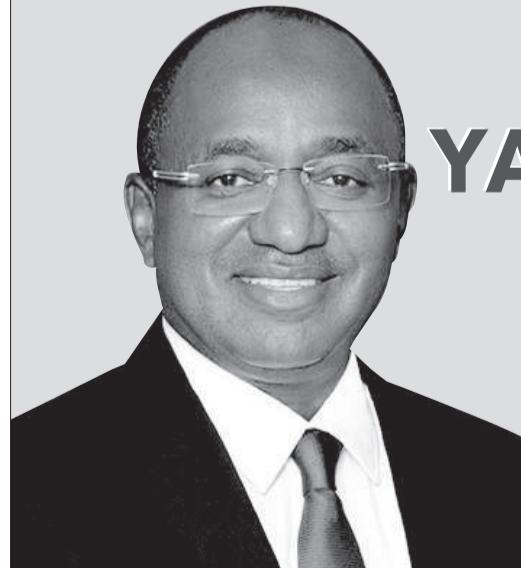
Gari litasafiri muda wa mchana tu (Kuanzia saa 12:30 Asubuhi mpaka saa 12:00 Jioni)

Tunaomba radhi kwa usumbufu utakaojitekeza.

KIWANDA CHA UCHAPAJI CHA TAIFA

MIAKA 58 YA MAPINDUZI

Dk. Hussein Ally Mwinyi, Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi

Bodi ya Wakurugenzi, Menejimenti na Wafanyakazi wa Kiwanda cha Uchapaji cha Taifa (KIUTA) tunaungana na Mh. Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi, Dkt. Hussein Ally Hassan Mwinyi pamoja na Wananchi wote kwa ujumla katika kuadhimisha Miaka 58 ya Mapinduzi matukufu ya Zanzibar.

Plot No. 13 Nyerere Road, Postal Address: Box 2320 Dar Es Salaam Tanzania
Tel: +255 22 2863216, +255 22 2863418, +255 22 2863209
Email: info@npckiuta.co.tz

Watoto wafariki dunia wakiwa ndani ya gari kwa kukosa hewa

Na Maulid Mmbaga

WATOTO wawili, Abia Joseph (2) na Odilia Msamba (18) ambaye ni dada wa kazi, wamefariki dunia kwa kukosa hewa baada ya kushindwa kufungua milango ya gari lilitipofungua wakati mama yao akiwa kanisani.

Kamanda wa Polisi Kanda Maalumu ya Dar es Salaam, Jumanne Muliro, alithibitisha kutokea kwa tukio hilo Januari 9, mwaka huu, majira ya saa 7:00 mchana katika mtaa

wa Salanga Ungindoni, wilaya Kigamboni.

Muliro alisema wakati tukio linatoka mama wa mtoto huyo, Neema Shayo (33) ambaye ni Mama wa Joseph, alikuwa ibadani kwenye kanisa la Ephata.

Alisema alimwagiza Odilia kwenda kumpa dawa Joseph (mtoto) na baada ya kuingia ndani ya gari lenye namba za usajili T850 DWL, milango ilijifunga na kusababisha kushindwa kutoka.

"Dawa na maji ambazo

mtoto huyo alitakiwa kuna ziliikuwa ndani ya gari lilitokuwa limeegeshwa nye ya kanisa. Odilia alipewa ufunguo na kwenda kufungua gari hilo akiwa na mtoto baada ya kumaliza kumpa dawa walishindwa kutoka, milango ilijifunga. Walianza kuhangaika na kukosa hewa na kuwa katika hali mbaya.

"Baadaye mama huyo alipobaini dada wa kazi harudi, alikwenda kuangalia pale kwenye gari lake na kuwakuta watoto hao wakiwa kwe-

nye hali mbaya. Jitihada za haraka zilifanyika kuwakimbiza watoto hao hospitalini lakini kwa bahati mbaya wote wawili walipoteza mai-sha," alisema Muliro.

Aidha, Kamanda Muliro alitoa wito kwa wazazi na walezi na wananchi kwa ujumla kuchukua tahadhari za ziada hasa wanaposhughulika au kuwatuma wasaidizi wa kazi ambaao hawajui uwezo na maarifa walijonayo juu ya mambo wanayowaagiza wafanye.

Katibu Mkuu Msaidizi Idara ya Oganaizesheni ya Chama Cha Mapinduzi (CCM) Taifa, Solomon Itunda (kulia), akimkabidhi Mbunge wa Jimbo la Ilala, Mussa Azzan 'Zungu', fomu ya kuomba kuteuliwa kugombea nafasi ya uspika wa Bunge katika ofisi za makao makuu ya CCM, jijini Dodoma jana. PICTA: IBRAHIM JOSEPH

Dk. Kijazi apata mrithi TANAPA

Na Salome Kitomari

RAIS Samia Suluhu Hassan, amemteua Willium Mwakilema, kuwa Kamishna wa Uhifadhi wa Shirika la Hifadhi za Taifa Tanzania (TANAPA).

Kwa mujibu wa taarifa iliyo-tolewa kwa vyombo vya habari jana, Mkurugenzi wa Ma-wasiliano ya Rais, Ikulu, Jaffar Hani, uteuzi huo ulianza Januari 8, mwaka huu.

Alisema kabla ya uteuzi huo Mwakilema, alikuwa Naibu Kamishna Uhifadhi wa TANAPA.

"Mhifadhi Mwakilema ana-chukua nafasi ya Dk. Allan Kijazi ambaye aliteuliwa kuwa Katibu Mkuu, Wizara ya Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi," alisema.

Kijazi ameshika nafasi hiyo tangu mwaka 2011 hadi Januari 7, mwaka huu, ikiwa ni mwaka 2011 hadi 2018 akitambulika kama Mkurugenzi Mkuu, mwaka 2018 hadi sasa baada ya Sheria ya Jeshi Usu la Uhifadhi akitiwa Kamishna wa Uhifadhi.

Julai mwaka 2020, aliteuliwa kuwa Naibu Katibu Mkuu, Wizara ya Maliasili na Utalii, mwaka 2021 Rais Samia alimteua kuwa Katibu Mkuu Wizara hiyo huku akiendelea kuwa Kamishna wa Uhifadhi wa TANAPA, hadi juzi alivyoteuliwa kuwa Katibu Mkuu Wizara ya Ardhi.

Kijazi ameshika nafasi hiyo tangu mwaka 2011 hadi Januari 7, mwaka huu, ikiwa ni mwaka 2011 hadi 2018 akitambulika kama Mkurugenzi Mkuu, mwaka 2018 hadi sasa baada ya Sheria ya Jeshi Usu la Uhifadhi akitiwa Kamishna wa Uhifadhi

Kinyang'anyiro cha uspika chapamba moto

Na Paul Mabeja, DODOMA

KINYANG'ANYIRO cha kugombea nafasi ya Spika wa Bunge kimezidi kupamba moto baada ya wanachama wengine wanane wa Chama Cha Mapinduzi (CCM), kujitokeza jana kuchukua fomu za kuombe ridhaa ya kuteuliwa.

Kutokana na kujitokeza kwa watu hao jana, sasa idadi ya wana CCM wanaoomba nafasi hiyo wamefikia 17.

Kati ya waliochukua fomu za kugombea nafasi hiyo jana, yumo Sophia Simba, mwenyekiti wa zamani wa Umoja wa Wanawake Tanzania (UWT) ambaye alikuwa waziri katika serikali ya awamu ya nne chini ya Dk. Jakaya Kikwete.

Akizungumza na waandishi wa habari jijini hapa katika ofisi za makao makuu ya chama hicho, Katibu Msaidizi Mkuu wa

Idara ya Oganaizesheni ya CCM, Solomon Itunda, alisema kazi ya kutoa fomu bado inaendelea na wanachama wenye vigezo wanakaribishwa.

"Kama ambavyo nilisema jana (juzi) uchukaji fomu unakwenda hadi Januari 15, ambayo ndiyo utakuwa mwisho wa kuchukua fomu ili kutoa nafasi kwa shughuli zingine kuendelea," alisema Itunda.

Alisema wanachama waliochukua fomu jana katika kituo cha Dodoma ni pamoja na Mussa Azzan Zungu Mbunge wa Ilala na Mwenyekiti wa Bunge la Jamuhuri ya Muungano wa Tanzania.

Wengine ni Emmanuel Adamson Mwakasaka, Mbunge wa Tabora Mjini na Mwenyekiti wa Kamati ya Haki, Maadili na Madaraka ya Bunge pamoja na Prof. Handley Mpoki Mafwenga, msimamizi

mkuu wa fedha kutoka Wizara ya Fedha na Mipango.

Katika ofisi ndogo ya Lumumba, Dar es Salaam, alisema waliochukua ni Joseph Kasheku Msukuma ambaye ni Mbunge wa Geita Vijijiini, Goodluck Ole-Medeve, Sophia Simba, Juma Hamza Chum na Baraka Byabato.

Alisema, ofisi ya Zanzibar kwa siku mbili za kwanza hakuna wanachama hata mmoja ambaye amechukua fomu ya kuomba uteuzi kuititia chama hicho na kutoa wito watu kuzitumia vizuri siku zilizobaki.

Mapema katika ofisi za makao mkuu ya chama hicho, Zungu, akizungumza na waandishi wa habari baada ya kuchukua fomu, alisema ana imani chama chake kitampatia ridhaa ya kukiwakilisha katika kinyang'anyiro hicho.

"Leo (jana) nimekuja kuchukua fomu ya kugombea nafasi hii ya Spika wa Bunge kwa sababu iko wazi, hivyo na mimi kwa mujibu wa maelekezo yalitolewa na chama changu nimeona sifa ninazo hivyo leo nimechukua fomu hii ya kuomba ridhaa ya kuteuliwa na chama," alisema Zungu.

Naye Prof. Mafwenga, alisema toka Bunge lianzishwe, Spika hajawahi kutoka katika utumishi wa umma, hivyo ye ye anatamani kuwa wa kwanza.

"Bunge si siasa tu linahitaji mtu ambaye anajua mambo mengi. Mimi hapa nilipo ni mtaalamu wa mambo mengi natoka katika Wizara ya Fedha na Mipango na nina shahada tisa na kama nitakuwa Spika, miswaada ambayo itakuwa haieleweki nipo tayari kuirudisha serikalini hata mara 10," alisema.

HABARI KITAIFA

Wafariki kwa kulipukiwa na kitu kinachosadikiwa bomu

Na Julieth Mkireri, KIBAHA

WATU watatu wamefariki dunia eneo la Msata wilayani Bagamoyo baada ya kulipukiwa na kitu kinachodhaniwa kuwa ni bomu.

Kamanda wa Polisi Mkoa wa Pwani, Wankyo Nyigesha, aliwaambia waandishi wa habari jana kuwa tukio hilo lilitokea juzi majira ya saa 8:00 mchana katika kijiji cha Pongwe Msungura, Kata ya Msata.

Wankyo alisema watu hao walikota chuma kinachodhaniwa kuwa ni bomu ambacho kililipuka mikoni mwa na kusababi sha vifo vya.

Kwa mujibu wa Kamanda Wankyo, watu hao walikota kitu hi-cho kwa lengo la kwenda kukiuzza kama chuma chakavu, lakini kiliwalipukia muda mfupi baada ya kukiokota.

Aliwataja walifariki dunia katika tukio hilo kuwa ni Athumani Ramadhani (20), Maneno Hamis

(23) na Abdallah Rajabu (21), wote wakazi wa Msata.

Kamanda Wankyo alitoa angalizo kwa wananchi wanaojihusisha kuuza na kununua vyuma kuwa waangalifu wanapokusanya na vitu vingine kwa lengo la kwenda kuviuza.

Katika tukio lingine, Jeshi la Polisi Mkoa wa Pwani limemfikisha mahakaman Askari wa Jeshi la Wananchi Tanzania (JWTZ), Koplo Chibumba Lugola (35) wa 121 KJ-FIR Sangasanga -Ngerengere Mkoa wa Morogoro kwa tuhuma za mauaji ya mzee wa miaka 62.

Kamanda Wankyo alisema tukio hilo lilitokea juzi majira ya saa 10:00 jioni katika kijiji cha Gumba, kata ya Gwata wilayani Kibaha.

Kwa mujibu wa Wankyo mtuhumiwa anadaiwa kumshambulia Bakari Rashid (62) na kumsababishia kifo akimtuhumu kuhusika na wizi wa kuku bandani kwake.

Ridhiwani ataka mbinu mpya kumaliza migogoro ya ardhi

Na Munir Shemweta, DODOMA

NAIBU Waziri wa Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi, Ridhiwani Kikwete, amewataka watendaji wa sekta ya ardhi wanapokwenda kutatta migogoro ya ardhi, wawe na ufumbuzi badala ya kuwa chanzo cha migogoro.

Alitoa kauli hiyo juzi wakati akizungumza na menejimenti ya wizara alipofika kwa mara ya kwanza katika ofisi za wizara hizo zilizoko Mji wa Serikali Mtumba jijini Dodoma baada ya kuapishwa kushika wadhifa huo.

"Haiwezekani nchi hii kuwa na migogoro ya ardhi isiyoisha na kwa bahati nzuri hakuna kitu ambacho hakina sheria. Kila kitu kina sheria zake," alisema Ridhiwani.

Kwa mujibu wa Naibu Waziri huyo, inashanga kunatoka mgogoro na timu inatumwa kwenda kuutatta lakini timu hiyo inakuwa sehemu ya kuchochaea au kuamsha mgogoro jambo alilosema linasababisha kutoeleweka wataalamu hao wanafanya shughuli gani.

Alitolea mfano wa mgogoro wa muda mrefu katika vijiji viwili vya Chamakweza na Pingo vilivyo Chalinze mko wa Pwani kuwa ulikuwapo tangu akiwa mdogo na mara kadhaa mawaziri wa wizara hiyo kwenda kushughulikia lakini ufumbuzi wa mgogoro huo haujapatikana.

"Mgogoro wa vijiji hivi ulikuwapo tangu nikiwa mdogo. Ameshakuja waziri akiwa

(William) Lukuvi, waziri akiwa (John) Chiligati. Kila unayemjua katika wizara hii amekwenda lakini kwa nini hauishi? Ninyi kama wataalamu lazima mtuletee jibu.

"Sisi tunataka twende na solution (suluhisho) siyo tukasimuliwe alikuja fulani na tukaingizwa kwenye orodha ya watu walioenda halafu hakuna matokeo. Sasa kama wataalamu ni lazima tuje na solution (suluhisho)," alisema.

Pia aliwataka wataalamu wa wizara na taasisi zake kuangalia namna ya kuchangia uchumi wa nchi na kubuni miradi inay-oweza kuingizia serikali fedha.

Katibu Mkuu wa Wizara ya Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi, Dk. Allan Kijazi, alihimiza ushirikiano kwa ngazi zote za wizara na kubainisha kuwa mara nydingi majukumu yanakwama kutookana na chokochoko na uzembe wa baadhi ya watendaji.

Alisema hali hiyo husababisha kukwama kwa kazi na kusisitiza kwamba hatavumilia uzembe utakaokwamisha utekelezaji malengo waliyokabidiwa na taifa.

Kwa mujibu wa Kijazi Wizara ya Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi ni nyeti na karibu kila mtu anaguswa nayo na chochote kitakachofanyika kinyume cha maelekezo au matarajio, kitasababisha kelele.

"Wizara hii ni nyeti na karibu kila mtu anaguswa nayo na kelele zinachafua taswira ya wizara na nchi pamoja na Rais aliye madarakani maana ametutuma kusimamia," alisema Kijazi.

SHIRIKA LA BIMA ZANZIBAR

Dk. Hussein Ally Mwinyi, Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi

MIAKA 58 YA MAPINDUZI

Bodi ya Wakurugenzi, Menejimenti na Wafanyakazi wa Shirika la Bima la Zanzibar tunaungana na Mh. Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi, Dkt. Hussein Ally Hassan Mwinyi pamoja na Wananchi wote kwa ujumla katika kuadhimisha Miaka 58 ya Mapinduzi matukufu ya Zanzibar.

COASTAL ZONE (DAR ES SALAAM)	HEAD OFFICE	LAKE ZONE(MWANZA)	NORTH ZONE (ARUSHA)	SOUTHERN ZONE (MBEYA)	PEMBA OFFICE (CHAKE CHAKE)	CENTRAL ZONE (DODOMA)	MTWARA OFFICE (MTWARA)	KAHAMA SALES OFFICE	TANGA SALES OFFICE
Lumumba/ Morogoro Road, Opp. Viana Building Plot No 65 P.O.Box 8631, Dar es Salaam Tel: Direct +255 22 2182639 Fax: +255 22 2183161 Email: HYPERLINK "mailto:zicdsm@zic.co.tz" \t "blank" zicdsm@zic.co.tz	Maisara/ Mpirani P. O. Box 432, Zanzibar Tel: +255 24 2232676/2233867/2239504 Fax: +255 28 2500410 Email: HYPERLINK "mailto:zicmwa@zic.co.tz" \t "blank" zicmwa@zic.co.tz	Alpha Building, 2nd Floor P. O. Box 829, Mwanza Tel: +255 28 2547314 Fax: +255 28 2500410 Email: HYPERLINK "mailto:zicmwa@zic.co.tz" \t "blank" zicmwa@zic.co.tz	Mtaa wa Sokoine P. O. Box 13088, Arusha Tel: +255 27 2547422 Fax: +255 27 2547422 Email: HYPERLINK "mailto:zicar@zic.co.tz" \t "blank" zicar@zic.co.tz	P. O. Box 6296, MBEYA Tel: +255 250 250 3681 Fax: +255 250 250 3684 Email: HYPERLINK "mailto:zicmb@zic.co.tz" \t "blank" zicmb@zic.co.tz	P. O. Box 324,Wete - Pemba Tel/Fax +255 24 2452151 Email: HYPERLINK "mailto:zicpba@zic.co.tz" \t "blank" zicpba@zic.co.tz	P. O. Box 4488 Tel: +255 26 2320063 Fax: +255 26 2320064	Market Street (Sokoni), Kikongola Road, Bus Stand Tel: +255 23 2333100 Fax: +255 23 2333131	P.O.Box 829, Posta Building Independence Street Kahama - Shinyanga	P.o.box3088 Posta Building Independence Street Tanga

Magari ya serikali yadhibitiwe ajali barabarani

WAANDISHI sita na wananchi wengine wanane wamefariki dunia jana kwenye ajali ya gari iliyotokea eneo la Nyashomi wilayani Busega, mkoani Mwanza wakiwa kwenye msafara wa Mkuu wa Mkoa wa Mwanza, kuelekeea Ukerewe.

Ajali hiyo imetokana na gari yenyenye namba za usajili STK 8140 iliyokuwa imebeba waandishi ambayo ilikuwa kwenye mwendokasi baada ya kulikwepa basi la Batiko lilitokea Musoma kuelekeea Mwanza kugongana uso kwa uso na Hiace.

Ajali hii inatokea huku waandishi wanne mkoani Mtwara, wakien-delea kuuguza majeraha ya ajali waliyoipata wakiwa kwenye ziara ya Mkuu wa Mkoa huo Desemba 2, mwaka jana.

Nyingine ni wafanyakazi sita wa Shirika la Umeme Tanzania (TANESCO), waliofariki kwa ajali wilayani Mbarali, mkoani Mbeya.

Hizi ni chache kati ya nyingi zilizohusisha magari ya serikali na mashirika ya umma.

Mathalani, kwa Dar es Salaam ni kawaida kuona gari lenye namba za serikali au ubalozi kupita njia tofauti na anayotakiwa kupita kwa kisingizio cha kuwaha anakokwenda.

Madereva wa magari hayo huwasha taa na kupiga ving'ora au honi na kuwaweka kwenye wakati mgumu madereva wengine wanaojaribu kuwapisha kwenye njia yenyenye msongamano wa magari.

Chakushangaza maofisa wa serikali waliomo ndani ya magari hayo wanashuhudia madereva wao wanavyovunja sheria za barabarani, lakini hawawakemei wanachojali ni kufika wanakoeleka.

Madereva hao huendesha kwa mwendokasi na kama giza lime-shaingia wanawasha mwanga mkali wa taa kwa dereva aliye mbele yake kuashiria aongeze mwendo bila kujali mbele kuna magari men-gine, hali ya barabara au alama za usalama barabarani.

Mfano ajali ya Simiyu, Kamanda wa Polisi mkoani humo, ame-thibitisha chanzo ni mwendokasi wa gari ya serikali ambayo ilikuwa inakwepa basi na kuihishia kugongana uso kwa uso na Hiace, kwa kugharimu maisha ya watu 14 na wengine kujeruhiwa.

Ni muhimu sasa polisi wa usalama barabarani wakapewa rungu la kutoza faini magari ya serikali bila kujali ni la kiongozi gani ili kuokoa maisha ya wanaobebwa kwenye magari hayo. Madereva wa serikali wanajiona wako juu ya sheria wanaweza kufanya lolote wakati wow-ote.

Ni lazima kupinga hali hii kama kuna foleni wasubiri au watumie mtandao wao kuwasiliana na askari wanaongoza magari kwenye eneo fulani wavute magari kwa wingi hadi afikiwe kuliko kulazimisha kupita katikati ya barabara yenyenye msongamano wa magari.

Mathalani, barabara kama ya Tabata au eneo la Lugalo Dar es Salaam ni ngumu magari matatu kupita kwa pamoja, maana yake wapo ambao watakribia kutumbukia kwenye mtaro wakati wanawapisha wanaotanua.

Wakati mwininge ni baadhi ya magari ya vyombo nya ulinzi na usalama ambayo bila kujali huwasha taa, kupiga honi na kulazimisha kupita kusikostahili kwa mujibu wa sheria za usalama barabarani.

Kwa ujumla madereva hasa wanaoendesha viongozi hujiona wako juu ya sheria na wakati mwininge kusababisha ajali ambazozinaweza kuepukika.

Tunakumbuka ajali iliyotokea mwishoni mwa mwaka jana, mkoani Tanga kwa mabasi mawili ya chombo kimoja cha ulinzi na usalama kulazimisha kupita magari mengine na kusababisha magari zaidi ya 10 kugongana huku baadhi ya watu kujeruhiwa.

Nipashe hutolewa na kuchapishwa na:

THE GUARDIAN LIMITED

Mhariri Mtendaji : Beatrice Bandawe
Meneja Usambazaji na Masoko: Emmanuel Lyimo, 0716 500500
Mapokezi: 0745 700710
Matangazo: 0782 253676
Baruapepe: advertise@guardian.co.tz
Website: www.ipppmedia.com
www.epaper.ipppmedia.com

Muungwana Lazima Nilonge

Mapinduzi yaendelee kuwa nguzo ya umoja wa Zanzibar

LEO ni kilele cha maadhisho ya miaka 58 ya Mapinduzi ya kumng'o sultan na kuifanya Zanzibar kuwa huru na baadaye kuungana na Tanganyika na kuzaliwa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.

Mapinduzi hayo ya mwaka 1964 yamepitia miongo mingi, taifa likipanda milima na kushuka mabonde hadi kusimama na kuwa na watu weyne umoja na kuheshimiana bila kujali itikadi za kisiasa. Wazanzibari wameendelea umoja kutoptana na ukweli kwamba, umoja katika jamii au taifa, ni jambo muhimu kutoptana na ukweli kwamba ndiyo nguzo ya maendeleo.

Mapinduzi ya Zanzibar yamefanikisha kupiga hatua mbalimbali za maendeleo na hasa kuimarisha umoja wa watu wake, ni wazi kwamba wakindelea kuusimamia umoja huo watafika mbali ki-maendeleo.

Mwaka 1964 Zanzibar ilifanya mapinduzi ya kumwondo sultan Jamshid bin Abdullah na kuondoa kila aina ya ubagazi uliokuwapo enzi hizo na kuendeleza umoja na kuimarisha zaidi huku ikijenga jamii huru na yenyenye kujitambua.

Uunganishaji wa wananchi wa Zanzibar kwa kuwa na Serikali ya Umoja wa Kitaifa (SUK), kwa ajili ya kuimarisha udugu wao uliotishia kusabaratika kutoptana na itikadi za kisiasa, ni mionganini mwa mambo ya kujivunia katika kuenzi Mapinduzi.

Mafanikio hayo ya kuwaunganisha Wazanzibari ni hatua ambayo kila mmoja angependa iwe endelevu na kuungwa mkono na watu wote kuanzia viongozi wa serikali, dini na wananchi.

Hata Rais wa sasa wa Zanzibar Dk. Hussein Ali Mwinyi amekuwa akisisitiza umuhimu wa kuimarisha umoja kwa lengo la kuleta maendeleo, jambo ambalo kimsingi linaongeza amani na utulivu.

Wazanzibari wanapoadhimisha miaka 58 ya Mapinduzi ni vyema waendelee kuimarisha umoja huo, kwa kuwa ni wamoja bila kubagua-na kwa itikadi za kisiasa ambazo miaka ya nyuma zilitaka kuchukua nafasi kubwa.

Hatua ya kuwapo Serikali ya Umoja wa Kitaifa ni dalili kwamba, Wazanzibari wameamua kuungana na kuwa wamoja, hivyo jambo la msingi ni kuendelea kutambua kuwa itikadi za kisiasa hazina nafasi ya kuwafanya wabaguane.

Kwa kuwa Wazanzibari wamefanikisha kuwa na umoja huo, ni wazi kwamba wataendelea kufanya kazi na kujiletea maendeleo hasa wakati huu ambao serikali ina mkakati kuimarisha uchumi wa buluu.

Uchumi wa buluu unatafsirisha kuwa ni shughuli za kiu-chumi zinazohusu matumizi bora ya rasilimali za bahari, ili kuimarisha au kukuza uchumi kuanzia sekta ya uvuvi inay-

oleezwa kuchangia asilimia 2.6 ya pato ghafi la Zanzibar.

Lakini, pia ni muhimu kwa kuwa inatoa ajira za moja kwa moja kwa watu 200,000, wakati zaidi ya wengine 100,000 hutegemea sekta hiyo na kwamba, kuna nafasi kubwa ya kuifanya Zanzibar na Tanzania kwa ujumla kuwa na uchumi bora zaidi kwa kuufanya maarifa zaidi uchumi wa buluu.

Hivyo wakati serikali ikiwa kwenye mikakati hiyo, jambo la muhimu ni Wazanzibari wenye-we kuendelea kuimarisha umoja wao ambao pia umechangia kuwapo kwa Serikali ya Umoja wa Kitaifa.

Katika baadhi ya hotuba zake, Rais Mwinyi amekuwa akirudia mara kwa mara kwamba, anaheshimu maridhiano na matakwa ya kikatiba ya kushirikiana na vyama vingine nya siasa katika kuednesha serikali.

Anasema, yuko tayari kutekeleza maridhiano kama katiba ya Zanzibar inavyotaka, kuyaendeleza na kuyastawisha, na kwamba ni wajibu wa viongozi wa vyama nya siasa, wananchi na jamii kushiriki katika kuimarisha umoja huo.

Akiwa kiongozi wa taifa, anaahidi kujitahidi kwa kadri ya uwezo wake kuyajenga na kuyadumisha maridhiano kwa maslahi ya Zanzibar na kwamba, yaliyo ndani ya mamlaka kwa uwezo wake atayatekeleza bila hofu.

MAMLAKA YA MAPATO TANZANIA

Imethibitishwa na ISO 9001: 2015

SALAMU ZA PONGEZI

Bodi ya Wakurugenzi, Menejimenti na Watumishi wa Mamlaka ya Mapato Tanzania (TRA), tunatoa pongezi za dhati kwa Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi, **Mhe. Dkt. Hussein Ali Mwinyi** kwa kuadhimisha **Miaka 58 ya Mapinduzi Matukufu ya Zanzibar.**

MAPINDUZI DAIMA!

Mungu Ibariki Tanzania

Mungu Ibariki Afrika

Hayati Sheikh Abeid Amani Karume
Rais wa Awamu ya Kwanza
wa Zanzibar na Mwenyekiti wa
Baraza la Mapinduzi

Hayati Aboud Jumbe Mwinyi
Rais wa Awamu ya Pili wa
Zanzibar na Mwenyekiti wa
Baraza la Mapinduzi

Mhe. Ali Hassan Mwinyi
Rais wa Awamu ya Tatu wa
Zanzibar na Mwenyekiti wa
Baraza la Mapinduzi

Hayati Idris Abdulwakil Nombe
Rais wa Awamu ya Nne wa
Zanzibar na Mwenyekiti wa
Baraza la Mapinduzi

Mhe. Dkt. Salmin Amour Juma
Rais wa Awamu ya Tano wa
Zanzibar na Mwenyekiti wa
Baraza la Mapinduzi

Mhe. Amani Abeid Karume
Rais wa Awamu ya Sita wa
Zanzibar na Mwenyekiti wa
Baraza la Mapinduzi

Mhe. Dkt. Ali Mohamed Shein
Rais wa Awamu ya Saba wa
Zanzibar na Mwenyekiti wa
Baraza la Mapinduzi

Mhe. Dkt. Hussein Ali Mwinyi
Rais wa Awamu ya name wa
Zanzibar na Mwenyekiti wa
Baraza la Mapinduzi

“Pamoja Tunajenga Taifa Letu”

Mkemia ataka wasafirisha kemikali kusajiliwa

Na Mary Geofrey

MKEMIA Mkuu wa Serikali, Dk. Fidelice Mafumiko, amewataka wasafirishaji wa kemikali nchini, kusajiliwa na Msajili, kutoa taarifa ya mizigo unaosafirishwa kwa kuzingatia mahitaji yanayotakiwa wakati wa usafirishaji wa kemikali husika.

Alisema pia kila msafirishaji anapaswa kuzingatia aina ya gari linalohitajika kwa ajili ya kubeba mizigo wa kemikali husika na kuwa na kibali cha usafirishaji wa kemikali husika.

Dk. Mafumiko alitoa wito huo, jana jijini Dar es Salaam, wakati akifungua kikao cha wadau wanaosafirishwa kemikali hatarishi nchini, katika

kujadili namna ya kuboresha utekelezaji wa Sheria ya Kemikali katika usafirishaji na usalama wake.

Alisema Mamlaka ya Maabara ya Mkemia Mkuu wa Serikali (GCLA), inatekeleza Sheria ya Usimamizi na Udhitiwa wa Kemikali za Viwandani na Majumbani Na. 3 ya mwaka 2003, na 2 Kanuni zake za mwaka 2020.

"Kutokana na uzoefu uliopo sasa katika kusimamia usafirishaji wa kemikali, mamlaka imeweza kubaini changamoto mbalimbali.

Baadhi ya changamoto hizo ni madereva kusafirisha kemikali bila kuwa na mafunzo ya usafirishaji salama wa kemikali, ikiwa ni sehemu ya kuzitatuwa wakati wa usafirishaji wa kemikali hatarishi na am-

bazo zilishatolewa maelekezo ya usimamizi wake kufanyika pasipo kuwapo na wakaguzi," alisema Mafumiko.

Aileaza kuwa wamebaini, wasafirishaji kutokuwa na vibali vya usafirishaji, mizigo ya kemikali kuchanganywa na vitu vingine kama vile chakula na mkaa, ukosefu wa sehemu maalumu za kuegesha magari yaliyobeba kemikali na ubovu wa baadhi ya magari yanayotumika kusafirisha kemikali kama sheria inavyoolekeza.

Dk. Mafumiko alisema katika kukabiliana na changamoto hizo, mamlaka imetuwa iki-fanya jitihada mbalimbali, ikiwa ni sehemu ya kuzitatuwa wakati wa usafirishaji wa kemikali hatarishi.

Alitaja jitihada hizo ni kutoa mafunzo kwa madereva juu ya usafirishaji salama wa kemikali, kuandaa miongozo ya usafirishaji wa kemikali hatarishi na kushirikiana na wadua mbalimbali katika kuttatuwa changamoto ambazo ziko nje ya majukumu ya mamlaka.

Naye Mtendaji Mkuu wa Chama cha Wasafirishaji Tanzania (TAT), Hussen Wandwi, alisema wasafirishaji wanatakiwa kufuata taratibu zote kabla ya kuanza kusafirisha mizigo wa aina yoyote.

Alisema wanakabiliwa na changamoto ya uhaba wa elimu kwa madereva na wananchi wanaowakuta njiani wakati wakisafirisha kemikali.

Bango likiwa limeanguka na kuzuia njia ya waenda kwa miguu katika barabara ya viwandani, Mikocheni mkoani Dar es Salaam jana. PICA: SABATO KASIKI

Watalii wamiminika Kisiwa cha Nungwi

Na Steven William, ZANZIBAR

WATALII kutoka nje wameanza kumiminika katika vivutio vya utalii vilivyo Nungwi, visi-wani Zanzibar.

Watalii hao wameanza kumi-minika kuanzia mwaka mpya huku wawekezaji wa vivutio hivyo wakifurahia neema hiyo.

Kundi hilo la watalii kutoka ndani na nje lilianza kuingia Zanzibar baada ya serikali ya Rais Dk. Hussein Mwinyi kufungua mipaka yake ambayo ilikuwa imefungwa kutokana na janga la corona.

Mwongoza watalii katika Kisiwa cha Nungwi, ambaye hakutaka kutaja jina lake, alisema mpaka sasa wanapokea wageni mbalimbali kutoka nje na ndani kwa ajili ya kufanya utalii.

Alisema kutokana na janga la corona kupungua na mpaka kufunguliwa, sasa watalii wameanza kuingia nchini susani katika vivutio vya utalii Nungwi nje kidogo na mji wa Unguja.

Alisema katika mradi wa kupokea watalii, vijana wame-pata ajira na pia wananchi watapata fursa ya kufanya biashara kwa watalii wanaofika sehemu hiyo.

Juma Selema Hassan, mkazi wa Nungwi, alisema watalii wanaofika katika mji wa Nungwi wanaingiza fedha za utalii serikalini.

Mfanyabiashara katika eneo la Nungwi visi-wani Zanzibar Suleiman Hassan, alisema anawakaribisha wawekezaji wakubwa na wadogo kwa kuwa milango iko wazi ili vijana wapate ajira.

Alisema sasa wakati umefika wananchi kuwapeleka watalii hao kwa mikono miwili kwa kuwa kuna vivutio vingi.

Jafo ahimiza Watanzania kupanda miti

Na Joseph Mwendapole

WAZIRI wa Nchi, Ofisi ya Makamu wa Rais (Muungano na Mazingira), Dk. Selemani Jafo, amewataka Watanzania wapande miti kwa wingi kwa ajili ya kulin-damazingira ili kuepuka joto lin-alo-sababishwa na mabadiliko ya tabianchi.

Aliyasema hayo jana katika ziara yake ya siku moja kwenye misitu wa Kazimzumbwi ulioko Pugu Mkoaa wa Pwani akiam-batana na viongozi wa Baraza la Taifa la Usimamizi wa Mazingira (NEMC).

Jafo alipongeza Wakala wa Huduma za Misitu Tanzania (TFS), kwa namna wanavyotunza

misitu ya Tanzania ukiwamo wa Kazimzumbwi na kuifanya iwe kivutio kwa watalii.

"Nimefarijika sana kufika hapa na kuona namna misitu huu wa Kazimzumbwi unavyotunza. Nafahamu Mtendaji Mkuu TFS hayupo hapa lakini wahusika mfikishieni salamu za pongezi kwani amefanya kazi kubwa sana ya kusimamia misitu yetu na sasa imetuwa na manufaa makubwa kwa utalii wa nchi yetu," alisema Jafo.

Alisema utunzaji mzuri wa misitu hiyo umesababisha ongezeko kubwa la watalii kuto-ka 533 mwaka 2017 hadi 10,206 mwaka jana huku idadi ya wazawa wanaofika hapo ikiwa

kubwa zaidi kulinganisha na wa-geni.

Waziri Jafo aliwataka wananchi wanaokajirani na misitu waache kuchoma miti ovyo kwa kuwa misitu hiyo ndiyo imetuwa ikisaidia kupunguza joto wakati wa mabadiliko ya tabianchi ambayo yamekuwa yakisababisha ongezeko la joto.

"Niwaombe Watanzania wote sasa tuwekeze kwenye utunzaji wa mazingira kwani hali ya sasa kiwango cha joto kimeongezeka sana na kila halmashauri ipande miti milioni 1.5," alisema Jafo.

"Najua hali ya upandaji wa miti ilisiusua kutokana na ukame wa muda mrefu lakini kwa sababu mvua zimeanza kunyesha kazi

hiyo iendelee na kila halmashauri itumie mvua hizo kupanda miti na wakuu wa wilaya na mikoa wasimamie," alisema

Pia Waziri Jafo alisema ana-hamu kila halmashauri imepewa mwongozo wa kusimamia vitalu kwa lengo la kusaidia kwenye maeneo mbalimbali kama shule na taasisi zingine.

"Huko duniani tumejisifu kwamba sisi tumehifadhi ekari milioni 48.1, hivyo Watanzania tuendelee na ajenda yetu hii ya kutunza na kulinda mazingira yetu kwa kuhakikisha tunapanda miti mingi zaidi," alisema Jafo.

Naye Mkurugenzi Mkuu wa NEMC, Dk. Samuel Gwamaka,

alimpongeza Rais Samia Suluhu Hassan kwa kuweka kipaumbele kwenye utunzaji na uhifadhi wa mazingira jambo ambalo lime-saidia kuweka chachu.

Alisema mazingira ya Kazim-zumbwi Pugu yametunza vi-zuri na yamekuwa kivutio kikub-wa kwa watalii wa ndani na nje ya nchi kutokana na mazingira kuwa safi na ya kuvutia.

Dk. Gwamaka alisema kila familia inapaswa kupanda miti angalau mitatu ili iweze kusaidia kupunguza hali ya joto panapo-toke mabadiliko ya tabianchi na kwamba maisha bora yata-patikana tu pale mazingira yat-akapokuwa yameboreshwa na kulindwa.

HABARI KITAIFA

Maofisa kilimo wapatiwa pikipiki kuelimisha kilimo cha pamba

Na Shaban Njia, KAHAMA

SERIKALI wilayani Kahama imesema, itawachukulia hatua za kisheria maofisa kilimo wa kata katika Halmashauri ya Msalala, watakao-bainika kutotimiza majukumu yao ya kwenda vijijini kutoa elimu ya kilimo cha pamba, kwa kuwa wamepatiwa vyombo vya usafiri.

Mkuu wa Wilaya ya Kahama, Festo Kiswaga, alitoa kauli hiyo jana katika hafla maalumu ya makabidhiano ya pikipiki tatu zenyenye thamani ya Sh. milioni 6.3 zilizotolewa na Bodi ya Pamba Tanzania kwa maofisa kilimo wa halmashauri hiyo.

Kiswaga alisema, pikipiki hizo ni lazima zilete matookeo chanya kwa kuhakikisha wakulima wa zao la pamba wanapatiwa elimu ya kilimo cha kisasa ikiwa ni pamoa na kupatiwa mbolea na dawa za kudhibiti wadudu kwa wakati ili wazalishe kwa tija.

"Sisi serikali tutawapima kwa utendaji kazi wetu, msikae ofisini nendeni mkawahudumie wakulima wetu, pikipiki hizi zitumike kwenye shughuli za kilimo pekee, zitunzeni ili ziwasaidie wakulima hususi wa vijijini ambao wanahitaji msaada wenu," alisema Kiswaga.

Naye Mkurugenzi wa halmashauri hiyo, Charles Fussi, alisema katika mwaka wa fedha 2021/22, halmashauri inatarajia kununua pikipiki saba kwa ajili ya maofisa kilimo wa kata ili kuwawezesha kutimiza majukumu yao hususani ya kuwahudumia wakulima kwa kuwafuata shambani.

Alisema, halmashauri ina upungufu wa pikipiki 38 kwa maofisa kilimo ngazi za kata, zilizopo ni pikipiki 19 pekee na jana wame-pokea tatu na kufikia idadi ya 22 ambazo zilitolewa kwa maofisa ugani wa kata za Bugarama, Lungenya na Ikinda.

Kwa upande wake Ofisa Kilimo wa halmashauri hiyo, Zedekia Solomon, alisema wakulima wa halmashauri hiyo kutoka kata 18 wamelima ekari 2,576 za zao la pamba katika msimi wa kilimo 2021/22 na wanatarajia kuvuna kilo milioni 1.5.

Pia Ofisa Kilimo Mkuu wa Bodi ya Pamba wilayani hapo, Emmanuel Kileo, alisema wataendelea kutoa pikipiki kwa maofisa kilimo ngazi ya kata katika halmashauri za Ushetu, Msalala na Manispaa ya Kahama, lengo likiwa kuinua kilimo cha pamba na kuongeza kipato cha mkulima.

"Kadiri bajeti yetu itakavyokuwa inaimarika kila mwaka tutaende-lea kununua vyombo vya usafiri (pikipiki) na kuwapatia maofisa kilimo wetu ili kuhakikisha Kahama inaongoza katika uzalishaji wa pamba safi na zisizokuwa na maji na mchanga," alisema Kileo.

Walimu kusajili wanafunzi darasa la kwanza saa 24

Na Neema Hussein, KATAVI

MKUU wa Mkoa wa Katavi, Mwanam-vua Mrindoko, amewataka walimu kuwapo shulenii saa 24 kwa ajili ya kupokea wanafunzi wa-naoandikishwa kuanza darasa la kwanza na awali ili mzazi aki-fika asirudi na mtoto nyumbani kwa kukosa huduma.

Mrindoko aliyasema hayo jana baada ya kukabidhiwa madarasa 87 yaliyojengwa kwa

fedha ya UVIKO-19 katika Hal-mashauri ya Wilaya ya Nsimbo, mkoani Katavi.

Mrindoko alisema kila siku ifi-kapo saa 12 jioni ni lazima apate taarifa ya uandikishaji katika ofisi yake ili aweze kujua kama kuna kuongezeka au kupungua kwa idadi ya uandikishaji pia kujua nani kafanya vizuri na ali-yefanya vibaya.

"Hii ni wiki ya kazi na sio wiki ya kupumzika, mzazi akija ame-toke shamba amechelewa hata kama ni saa mbili usiku ni lazi-

ma ahudumiwe ili tuhakikishe hakuna mzazi au mlezi anayer-udishwa nyumbani," alisema Mrindoko.

Hata hivyo, aliwataka viongozi wa dini, kimila na mitaa ku-wahimiza wazazi wenye watoto waliofikisha umri wa kusajiliwa kuanza shule wanawafikisha na kuwaandikisha.

Kwa mujibu wa Mkurugenzi Mtendaji wa Halmashauri ya Nsimbo, Mohamed Ramadhan, matarajio yao yalikuwa ni kusajili watoto 5,596 kwa darasa

la kwanza, lakini mpaka Ijumaa wiki iliyopita walisajili watoto 1,666 sawa na asilimia 297.

Ramadhan alisema kwa upande wa awali matarajio yao yalikuwa ni kusajili watoto 4,834, lakini mpaka Ijumaa wa-likuwa wamesajili watoto 755 sawa na asilimia 14.

Alisema moja ya jithuda zilizofanyika ni kuhakikisha walimu wote wanakuwapo shulenii kuanzia Januari 10 kwa ajili ya kusajili watoto na ofisi zote za walimu zitakuwa wazi.

Kada wa CCM Ambwene Kajula akirudisha fomu ya kugombea uspika wa Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania. **PICHA: MPIGAPICHA WETU**

Mjema aonya uharibifu alama za barabarani

Na Marco Maduhu, KISHAPU

MKUU wa Mkoa wa Shinyanga Sophia Mjema, ameonya tabia ya baadhi ya wananchi mkoani humo, kuharibu alama za us-alama barabarani.

Mjema alitoa onyo hilo jana wakati akitagwa ujenzi wa miundombinu ya barabara na mada-raya wilayani Kishapu.

Alisema alama za usalama barabarani ni muhimu katika kuzuia ajili na baadhi ya wananchi wana tabia ya kuzing'oa alama hizo.

"Naombeni wananchi mui-tunze miundombinu ya bara-

bara na madaraja haya, ili idumu kwa muda mrefu kuwa-hudumia na kufanya shughuli zenu za kiuchumi bila ya kupa-ta vikwazo na msing'oe alama za usalama barabarani kwa ajili ya usalama wenu," alisema Mjema.

Aliwaagiza Wakala wa Bara-baraya Tanzania (TANROADS) mkoani humo, kudhibiti magari yenye uzito mkubwa kutopita kwenye barabara na madaraja ili kutoharibu miundombinu hiyo na kuingiza hasara serikali ya kutenga fedha za marekebi-sho ya mara kwa mara.

Katika hatua nyingine, ali-

wataka makandarasi ambao wanatekeleza miradi hiyo ya ujenzi wa miundombinu ya barabara na madaraja, wait-ekeleze kwa ubora unaotakiwa na kuhudumia wananchi kwa muda mrefu.

Kwa upande wake, Kaimu Meneja wa TANROADS mkoani Shinyanga, Mhandisi Jessica Manang, alisema magari yan-yoruhusiwa kupita kwenye barabara na madaraja hayo yasizidi tani 50, huku akiahidi kulifanyia kazi agizo hilo la kudhibiti magari yenye uzito mkubwa kupita kwenye miundombinu hiyo.

Naye Diwani wa Ukenyenge, Anderson Mandia, alisema ujenzi wa daraja kubwa katika eneo hilo lenye thamani ya Sh. bilioni 1.5, litakuwa msaada mkubwa kwa wananchi, ambao wataepukana na ajili, pamoa na kilitumia kufanya shughuli zao za kiuchumi.

Nao baadhi ya wananchi wa Kishapu kwa nyakati tofauti walisema, ujenzi wa miundombinu hiyo ya Ukenyenge na Itlima, utawasaidia katika shughuli zao za kiuchumi, hasa wakati wa kusafirisha mazao na kuahidi kushirikiana na serikali kuilinda.

Wanafunzi wapata mkombozi wa manyanyaso ya daladala

Na Sabato Kasika

CHAMA cha Kutetea Abiria nchini (CHAKUA), kimeanzisha idara ya huduma kwa wanafunzi na watoto, itakayokuwa na jukumu la kuhakikisha wanasafiri katika daladala bila usumbufu, kwenda shule na kurudi nyumbani.

Akizungumza na gazeti hili, jijini Dar es Salaam jana, Mwenyekiti wa chama hicho, Hassan Mchanjama alisema, CHAKUA inatetea abiria wote, imeanzisha idara hiyo kutokana na manyanyaso wanayopata.

"Baadhi ya makondakta na madereva wa daladala ni kero kwa wanafunzi, hivyo tumeona tuwe na idara ambayo itasaidia kupunguza kero hizo ili watoto wetu wanapokwenda shule wasisumbuliwe," alisema Mchanjama.

Mwenyekiti alimtaja Adinan Mbezi kuwa ndiye aliyepewa jukumu la kuongoza idara hiyo ili kuhakikisha abiria hasa wanafunzi na watoto wanapata huduma ya usafiri bila usumbufu.

"CHAKUA inatetea na kuelimisha abiria wote wakiwamo wanafunzi na watoto, hivyo kuanzishwa kwa idara hii, tafsiri yake ni kwamba, wanafunzi

wametengewa idara yao, ili wasiendelee kunyanyasika," alisema.

Mkuu wa idara hiyo, Adinan Mbezi, alisema idara hiyo itaanza kazi wiki ijayo kwa kukutana na wadau wote wa usafirishaji, wakiwamo wamiliki wa vyombo vya usafiri, vyama vya madereva, makondakta na wengine.

"Jumatano ijayo tutatoa semina ili kuwaelimisha kuhusu umuhimu wa kuwashukua wanafunzi kwa ajili ya kuwahi shule na tunaamini kwamba katika semina hiyo, kilaa mmoja atatoa dukuduku lake," alisema Mbezi.

Alisema, baada ya semina hiyo, kitakachofuata na wafanyakazi wa idara hiyo kwenda kwenye vituo vya daladala kuona kama madereva na makondakta wanazingatia elimu watakayokuwa wamepewa.

"Tunataka kuanzia jijini Dar es Salaam hasa kwenye vitu sugu kama Gongo la Mboto, Mbezi Mwishi kwenda Makabe au Mpiji Magoe, ambako wanafunzi wananyanyasika, kisha tutawanda mikoani," alisema.

Mbezi alifanuwa kuwa, watafanya kazi hiyo kwa kushirikiana na askari wa usalama barabarani, ili kusaidia wanafunzi kuondokana na kero hiyo

ambayo bado haijapatiwa ufumbuzi wa kudumu.

"Eneo lingine ambalo tutashughulika nalo ni kwenye shule binafsi na za serikali zinazotoa huduma ya usafiri wa wanafunzi, kwa kuwa huko pia kuna tazito kubwa linalohitaji kufanyiwa kazi haraka," alisema.

Alisema, baadhi ya mabasi ya shule hizo hujazana wanafunzi kupita kiasi na wengine kupakatana, na kufanuwa kuwa mazingira kama hayo si salama kwao na kwamba idara hiyo itafuatilia kwa karibu kero hiyo.

Mbezi alisema, siku yoyote idara yake itasambaza waraka wa serikali katika shule hizo, ambaa unahusu kumsafiriwa mwanafunzi akiwa salama aendapo shulenii na arudi nyumbani.

"Sisi kama wadau wa usafiri tumeona tushirikiane na serikali katika mambo hayo kwa ajili ya usalama wa watoto wetu na kama wahusika watakaidi, itabidi vyombo vya dola viwashurutishe," alisema.

Alisema, mtindo wa kujaza wanafunzi katika basi una madhara mengi yakiwamo ya kusababisha ajili au kuambukizana ugonjwa UVIKO-19 na kwamba wao kama wadau hawataki hilo litokee.

Waziri wa Nchi, Ofisi ya Makamu wa Rais (Muungano na Mazingira), Selemen Jafo (kulia), akitagua mazingira katika Misitu wa Pugu Kazimzumbwi, jijini Dar es Salaam jana. Wengine ni maofisa wa Wakala wa Misitu (TFS) na Baraza la Taifa la Hifadhi na Usimamizi wa Mazingira (NEMC). **PICHA: JOSEPH MWENDAPOLE**

Grosso Foods waja na mikakati mipywa kuboresha kilimo Tanzania

Na Mwandishi Wetu

KAMPUNI ya Uwekezaji katika Sekta ya Kilimo nchini, Grosso Foods BV imebadili jina, sasa inafahamika kama Gross.Africa, ikibainisha mipango yake mipywa ya kuleta mageuzi makubwa ndani ya Sekta ya Kilimo nchini kwa kuwawezesha wakulima kuongeza mavuno yao na kuwa na uhakika wa masoko baada ya mavuno.

Pamoja na shughuli zingine, Gross.Africa ni wasambazaji na wakodishaji wa nyenzo za kilimo ikiwamo matrekta aina ya LS na bidhaa zingine za kilimo za JAN na mbegu bora za mazao ya biashara.

Grosso.Africa ni watoaji wa elimu kuhusu kilimo cha kisasa kwa wadau wa Sekta ya Kilimo wakiwamo wakulima wadogo na wakubwa kuptita wataalamu wake ambao ni wabobezi wa masuala ya kilimo duniani lengo likiwa ni kuwawezesha wakulima hao kufanya kilimo cha kisasa

na kuongeza mavuno na hatimaye kunuifaika na shughuli za kilimo.

Taarifa iliyotolewa kwa vyombo vya habari na uongozi wa kampuni hiyo jana, ilisema Gross.Africa inatambua ardhi ni mali muhimu kwa mkulima wa Kiafrika, hivyo imejizatiti kuboresha ardhi kwa kuifanya kuwa yenyet rutuba na kutatua vikwazo vinavyowakibili wakulima ikiwamo ukosefu wa mbegu bora.

Pia, mabadiliko yaliyofanyika ndani ya kampuni yamehusisha maboresho ya tovuti kwa lengo la kuboresha zaidi utoaji wa taarifa kuhusu kilimo cha kisasa na taarifa zingine kwa wadau wa biashara na uwekezaji wa Sekta ya Kilimo nchini na Afrika kwa ujumla.

"Jina letu jipya linalelezea mwelekeo mipywa kampuni, pia linaonyesha ni kwa namna gani tumejizatiti kushirikiana na wadau wetu ambao wametusaidia kufika hapa tulipo."

"Pia mabadiliko yanalenga kudumisha

uhusiano wetu na wadau kwa miaka mingi ijayo," alisema Nuradin Osman, Mwanazilishi na Ofisa Mtendaji Mkuu wa Grosso. Africa.

Aliongeza: "Mkataba wetu mpya wa usambazaji wa nyenzo bora na za kisasa za kilimo ikiwamo matrekta ya LS na bidhaa za JAN unaashiria utayari wetu na namna gani tumejizatiti kuwawezesha wakulima kunufaika kuptita kilimo cha kisasa kwa kutumia nyenzo za kisasa na matumizi ya mbegu bora. Tutahakikisha nyenzo hizi zinapatikana kwa wakulima wote na kwa bei nafuu."

Mwaka 2020, Osman alizindua Kam-puni ya Grosso Foods B.V. pamoja na shughuli zingine, kampuni hiyo ilijikita katika kuleta mageuzi ya Sekta ya Kilimo Tanzania kuptita njia mbalimbali ikiwamo kuwawezesha wakulima kuongeza mavuno na kupunguza hasara baada ya mavuno na kuboresha upatikanaji wa masoko.

NMB kuendelea kusaidia ukuaji elimu

Na Mwandishi Wetu

MAOFISA wa Benki ya NMB Kanda ya Kaskazini, wamesisitiza dhamira ya benki hiyo kuendelea kusaidia kuweka mazingira rafiki ya kujifunzia shulenii kama sehemu ya kuunga mkono juhudii za kitaifa za elimu bora.

Wakizungumza kwenye kongamano la elimu mjini Tanga wiki iliyopita, viongozi hao walihidi kuwa NMB itaendelea kushirikiana na mamlaka za mkoaa na taifa kuhakikisha viwango vya elimu nchini vinaimarika zaidi.

Meneja Mauzo wa NMB Kanda ya Kaskazini, Innocent Mwanga, alisema katika mahojiano wakati wa kongamano la wadau wa elimu wa Mkoaa wa Tanga kuwa kusaidia elimu ni wajibu wa benki hiyo kwa sababu sekta hiyo ni muhimili na nyeti katika maendeleo ya taifa.

"Elimu bora ni suala la msingi katika kujenga jamii na nguvu kazi iliyopevuka kwa ajili ya maendeleo ya sekta mbalimbali za uchumi wa taifa. Ni kwa sababu hiyo Benki ya NMB ilikubali kufadhili kongamano hili ili tuwe sehemu ya juhudii za kusaidia kuboresha viwango vya elimu katika mkoaa huu," alisema Mwanga.

Kongamano hilo liliandaliwa na kundi la WhatsApp la Sauti ya Tanga, kwa ajili ya kuchambua changamoto za elimu zinazobilii mkoaa huo na kuangalia jinsi ya kuongeza ufaulu wa wanafunzi wa Tanga katika mitihani ya kitaifa.

Naye Meneja wa NMB tawi la Madaraka la jijini Tanga, Elizabeth Chawinga, alisema benki hiyo itaendelea kudhamini kongamano hilo litakalofanyika kila mwaka kama ishara na mfano wa kuendelea kusaidia maendeleo ya sekta ya elimu nchini.

Kwa mujibu wa Mwanga, ushiriki wa NMB katika maendeleo ya elimu umejikita zaidi katika uwekezaji wa kujenga na kuboresha miundombini hasa kuptitia ujenzi wa madarasa na michango ya samani mbalimbali.

Pia, benki hiyo huwafadhili wanafunzi wa shule za sekondari na kutoa suluhisho la bima za elimu kwa ajili ya kulipa ada pale inapotokea walezi kufariki au kupata ulemavu wa kudumu.

Kufadhili elimu ni sehemu muhimu ya shughuli za uwajibikaji wa NMB kwa jamii (CSR) na kila mwaka hutenga asilimia moja ya faida yake baada ya kodi kwa ajili ya uwekezaji huo.

Wakati wa uzinduzi wa Asasi ya NMB Foundation na Programme ya Scholarship na Mentorship ya Nuru Yangu mwezi Septemba mwaka jana, benki hiyo ilisema hutumia zaidi ya Sh. bilioni moja kila mwaka kufadhili masuala ya elimu.

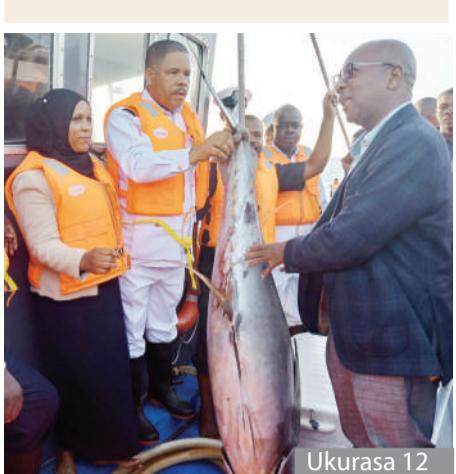
Katika kipindi cha miaka 10 iliyopita uwekezaji mkubwa uliofanyika kwenye elimu ulinuifaisha takriban shule 1,400 kote Tanzania kuptita vitu mbalimbali yakiwamo madawati 83,000 na kompyuta 1,200.

"Lengo letu kwa ujumla na nguzo ya msingi katika kuwekeza kwenye elimu ni kuwasaidia watoto wetu kutimiza ndoto zao kwa kuwawezesha mazingira mazuri ya kujifunzia na kukua kitaaluma," NMB itabainisha kwenye ripoti ya uendeshaji wake ya mwaka 2020.

Akifungua kongamano hilo, Mkuu wa Mkoaa wa Tanga, Adam Malima, aliipongeza benki hiyo kwa kujitolea kwa dharti kusaidia maendeleo ya elimu na kuwataka wadau wengine kuiga mfano wake.

Alisema elimu ni msingi wa maendeleo ya elimu siyo ufaulu tu ila viwango vya ufaulu huo na ubora wa elimu inayotolewa.

Mawazo yake yalisisitiza na Mwenyekiti wa SAUTI, Mwantummo Mahiza, aliyesema wazo la kuandaa kongamano hilo lilichagizwa zaidi na kutaka kusaidia kuboresha elimu mkoani Tanga.

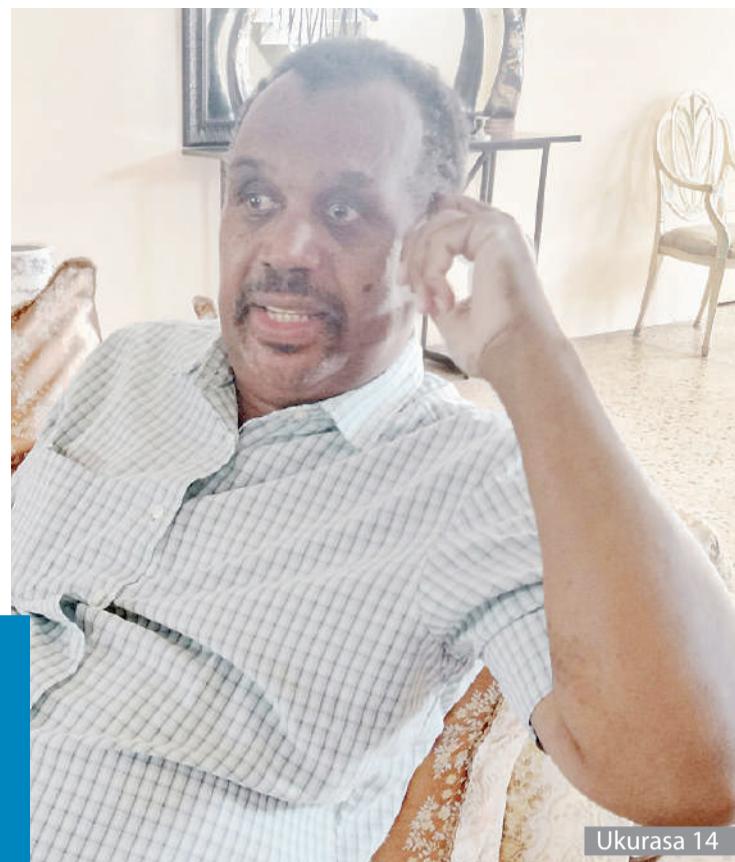
Ukurasa 12

Zanzibar inavyotoka kiuchumi kupitia uvuvi bahari kuu, mwani, gesi na petroli

Ukurasa 13

Wananchi kushuhudia shule za ghorofa mijini na vijijiini

Ukurasa 14

Ali Karume: Tujizatiti kuyatimiza malengo ya Mapinduzi Zanzibar

siasa

JUMATANO JANUARI 12, 2022

Nipashe

HABARI BORA NA KAMILIFU

MIAKA 58 YA MAPINDUZI ZANZIBAR

KMKG sasa mwekezaji namba moja bahari kuu

Na Rahma Suleiman, ZANZIBAR

MIKA 58 ya Mapinduzi ya Zanzibar yaliyotekelawa Januari 12, 1964 ili kuwakombo wa wananchi kutoka ukoloni wa Kisultani, hayatawasahau waasisi wa mapinduzi hayo, akwamo Rais wa Kwanza wa Zanzibar, Abeid Amani Karume.

Kila mwaka maadhisho ya mapinduzi hayo yanapofanyika kunakuwa na kauli mbiu na mwaka huu ni uchumi wa buluu kwa maendeleo endeleu na katika kutekeleza kauli mbiu hiyo Kikosi cha Kuzuia Magendo Zanzibar (KMKG) kimezindua uvuvi wa bahari kuu baada ya kununua meli kubwa ya uvuvi au 'trawler.'

Safari ya Kikosi cha KMKG imeanzia mbali na kwamba mara baada ya Mapinduzi mwaka 1964 jukumu la kwanza lilofanywa na chama cha Afroshiraz lilikuwa kuimarisha ulinzi wa bahari kuu kwa sababu Zanzibar ni kisiwa na imezungukwa na bahari, hivyo iliweka mkazo mkubwa kwenye ulinzi wa bahari.

Wakati huo mwaka 1964 KMKG ilikuwa imeunganishwa na kikosi cha idara ya usalama kutohana na umuhimu wa kulinchi dhidi ya magendo ya aina mbalimbali kwa wakati huo.

Kwa kikosi hicho haikuwa ni safari rahisi kwa sababu, kilianzishwa kikiwa duni kimafunzo, kiteknolojia na zana za kufanya kazi lakini baada ya Mapinduzi mwaka 1966, Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar ilikitazama upya kikosi hicho kikaitwa kikosi cha wanamaji na kupatiwa zana za kisasa na kujengewa uwezo kitaaluma.

Mwaka 1973 chini ya uongozi wa Rais wa Pili wa Zanzibar, Aboud Jumbe ndipo alikitangaza

Mkurugenzi wa Uchumi wa Buluu Hamad Bakari (kulia) akimweleza Waziri wa Nchi Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais Dk. Khalid Salum (kushoto) taarifa za jodari mwenye kilo 90 anayezwa Sh 990,000, alipozindua uvuvi wa bahari kuu kwenye kikosi cha KMKG. **PICHA: RAHMA SULEIMAN**

kikosi hicho rasmi kuwa ni cha kuzua magendo badala ya kikosi cha wanamaji wenye dhamana ya kuilinda nchi kiusalamu na kupinga magendo ambayo yaliykuwa yakidhoofisha uchumi wa Zanzibar.

UVUVI BAHARI KUU.

Baada ya miaka 58 ya kazi KMKG mwaka huu inazindua mradi wa uvuvi wa bahari kuu, kama sehemu ya maadhisho ya miaka 58 ya Mapinduzi, kwenye makao makuu ya kikosi hi-

cho Kibweni.

Waziri wa Nchi Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais, Sera, Uratibu na Shughuli za Baraza la Wawakilishi Dk. Khalid Salum Mohammed anapozindua chombo hicho, anasema uchumi wa bluu utainua maisha ya wananchi na uchumi wa taifa kwa sababu Zanzibar ina bahari na endapo samaki watavوليwa kwa wingi na kwa usahihi uchumi utaimarika.

Mohammed anasema Rais Hussein Ali Mwinyi anasisitiza kutumia rasilimali zilizopo kwa

maendeleo ya Zanzibar, mali asili ya bahari ni kubwa na ya kutosha na bado hajatumwa kikamilifu, ndio maana amekuja na dhana ya uchumi wa buluu na lazima kumuunga mkono.

Anaongeza kuwa katika uchumi wa buluu kuna bahari, wapo samaki na kilimo kama mwani hivyo samaki wanapovuliwa kwa weledi kutaongeza kipato baada ya kutumia na kusafirisha nje.

Mohammed, anasema baharini kuna rasilimali mafuta na gesi ambayo inachangia ukuaji

wa uchumi, kuna usafiri na usafirishaji ambapo sekta hiyo ikitumiwa kikamilifu ina mchangano mukubwa katika pato la taifa, ukuaji uchumi na ustawi wa jamii ya Wazanzibari.

"Baharini kuna madini mbalimbali, tunaweza kulima pia, wapo majongoo, samaki aina mbalimbali, tunaweza kufuga kaa yote haya yatawapatia wananchi kipato na fursa za kujikumu kiuchumi," anasema Waziri Mohammed.

Anasema Rais Mwinyi amekuja na maono makubwa zaidi ya kuvitumia visiwa vidogo vilivipo Zanzibar kwa ajili ya manufaa ya wananchi na ndio maana serikali imekodisha visiwa hivyo kwa ajili ya uwekezaji katika sekta ya utalii.

Anaongeza kuwa katika kuwekeza kwenye visiwa hivyo kikosi cha KMKG kina nafasi kubwa kuhakikisha usalama na kukabiliana na majanga endapo ajali zitatokea akitaja kazi ya pili kuwa uokozi na kimepatiwa mafunzo ya uokozi na serikali inawategemea katika suala hilo.

"Sisi tumezungukwa na bahari ni visiwa na watu wetu wanafanya shughuli za kiuchumi baharini lakini vilevile usafiri wetu ni majini kwa hivyo mmejipanga zaidi katika suala la uokozi ambayo ni kazi yenu hongereni sana kwa mnayyoifanya," anasema Waziri.

Anawakumbusha kuhusu uwekezaji na kwamba ni jukumu la tatu akisema ina faida kubwa ikiwamo kikosi kujimudu kiuchumi na kuwa na fedha za kujidesha na kuchangia ukuaji wa maendeleo ya taifa na hasa kwenye uvuvi wa bahari kuu.

Katibu Mkuu Tawala za Mikoa na Vikosi Maalumu, Mahfoudh Haji, anasema KMKG kuptita sheeria namba moja ya mwaka 2003 ina dhima kubwa ya usimamizi wa ulinzi wa hifadhi ya mipaka ya bahari, ulinzi wa rasilimali na mazingira ya bahari, udhibiti wa uhalifu wa makosa ya baharini, magendo na uokozi wa wahanga wa majanga baharini.

MIAKA 58 YA MAPINDUZI ZANZIBAR

Zanzibar inavyotoka kiuchumi kupitia uvuvi bahari kuu, mwani, gesi na petroli

Na Christina Mwakangale

ZANZIBAR inapotimiza miaka 58 ya Mapinduzi ya Januari 12, 1964, Serikali ya Mapinduzi Zanzibar (SMZ), ina matarajio makubwa ya kuinua maisha ya wananchi kupitia uchumi wa buluu, amba ni uwekezaji baharini ukiwamo uvuvi wa kisasa kwenye bahari kuu.

Waziri wa Uchumi wa Buluu na Uvuvi, Zanzibar, Abdallah Hussein Kombo, anasema pamoja na uvuvi wa samaki watakaouzwa kwenye soko la kitaifa na kimataifa mkakati mwagine ni kulifanya zao la mwani kuwa la kibiaishara kwa tija na ulinzi wa mazingira dhidi ya mabadiliko ya tabianchi.

Kombo anayasema hayo akizungumza na Nipashe kwenye mahojiano maalumu kuhusu masuala mbalimbali, yakiwamo mafanikio kiuchumi na changamoto ndani ya miaka 58 ya Mapinduzi, akizungumzia zaidi uwekezaji kwenye bahari kuu. Anaanza kueleza dhana ya uchumi wa buluu, akisema ni masuala ya kiuchumi yanayohusiana na bahari na fukwe zake, eneo la bahari kuu kwenye maji ya kina kirefu, kina kifupi na cha wastani. Kwa ujumla ni fursa mbalimbali za kiuchumi zinazotokana na bahari lakini yote hayo hufanya kwa kuhusisha ulinzi wa mazingira baharini kwa manufaa ya kizazi cha sasa na kijacho.

SWALI: Kilimo cha mwani ni shughuli za kiuchumi zinazofanyika baharini, kuna mipango yoyote ya kuwa na kiwanda cha kusindika badala ya kuuza mwani ghafi?

JIBU: Ndiyo, kuna mpango wa kujenga kiwanda hicho kisiwani Pemba, kitakachosimamiwa na Wizara ya Biashara na Viwanda ili kuchochea uzalishaji zaidi wa mwani. Kiwanda cha kusindika mwani ni mionganoni mwa mikakati ya wizara ili kuwawezesha wakulima kuongeza kipato cha mauzo ya mwani.

Kitakapokamiliaka kinataraaji kuchakata tani 20,000 kwa mwaka na kwa sasa uzalishaji wa mwani ni tani 8,500 kwa mwaka. Hivyo ni wazi kwamba ujenzi wake utaonegeza ajira, kipato cha mtu mmoja mmoja na cha taifa. Zao la mwani pia ni njia muhimu ya kukabiliana na athari za mabadiliko ya tabianchi.

SWALI: Unazungumziajue uwekezaji katika uvuvi wa meli kubwa 'fishing trawler' ili kufanikisha uvuvi wa bahari kuu na hatimaye kuinua uchumi wa buluu?

JIBU: Uwekezaji wa uvuvi wa

Waziri wa Uchumi wa Buluu na Uvuvi, Zanzibar, Abdallah Hussein Kombo akizungumza kwenye moja ya mikutano iliyomkutanisha na wadau wa mazao ya baharini **PICHA: CHRISTINA MWAKANGALE**

“

Kiwanda cha kusindika mwani ni mionganoni mwa mikakati ya wizara ili kuwawezesha wakulima kuongeza kipato cha mauzo ya mwani.

bahari kuu unahitajika. Uvuvi wa aina ya trowler upo katika maji ya bahari ya Tanzania kwa kipindi kirefu, unafanywa na meli za kigeni ambazo zimepata leseni ya kuvua katika bahari kuu ya Tanzania.

Uvuvi huu unarabitiwa na Mamlaka ya Uvuvi wa Bahari Kuu Tanzania (DSFA), hata hivyo wawekezaji zaidi wanahitajika katika uvuvi wa bahari kuu, ili kuifanya Zanzibar kuwa na viwanda vingi vya kuchakata mazao ya samaki. Uvuvi huu, una tija kama kuongeza ajira, kipato kwa wananchi wanaofanya kazi katika Kampuni za uvuvi, pamoja na minyororo yake ya thamani. Pia uvuvi huu huongeza pato la taifa kwa kuuza samaki na mazao mengine kwenye soko la kitaifa na kimataifa pamoja.

SWALI: Uchumi wa buluu unategemea ulinzi na usalama wa mazingira ya bahari, changamoto ya kulinda mazingira ya bahari ikoje katika kipindi hili ambacho SMZ imeelekeza nguvu kwenye kuvuna mazao ya baharini?

JIBU: Ili uchumi wa buluu ufanikiwe, ni lazima kuwe na udhibiti sahihi wa rasilimali za bahari na fukwe. Hii ni pamoja na uhifadhi wa mazingira yote ya bahari. Ikumbukwe uharibifu wa

mazingira ya bahari, unatokana na njia mbili kuu nazo ni mosi, ule unaobabishwa na matumizi mabaya ya rasilimali za bahari, ikiwa ni pamoja na uharibifu wa miundombinu yake kama vile ukataji wa mikoko, kuharibu matumbawie, kuchimba mchanga wa pwani na uvuvi haramu. Elimu ya uhifadhi wa mazingira inaendelea kutolewa kwa wakazi wa maeneo ya karibu na fukwe.

Mikakati kwenye uvuvi inawalenga wavuvi wadogo wadogo kupatiwa elimu na zana za uvuvi, ikiwamo boti ili waweze kuvua katika maji makubwa na kuyaacha maeneo tengefui kuwa mazalio ya samaki. Uvuvi huu, una tija kama kuongeza ajira, kipato kwa wananchi wanaofanya kazi katika Kampuni za uvuvi, pamoja na minyororo yake ya thamani. Pia uvuvi huu huongeza pato la taifa kwa kuuza samaki na mazao mengine kwenye soko la kitaifa na kimataifa pamoja.

Njia nyingine inayochangia uharibifu wa mazingira baharini ni mabadiliko ya tabianchi na kubabiliana na uharibifu huo ni kushirikiana na jumuiya za kikanda na kimataifa katika kubabiliana na athari za mabadiliko ya tabianchi.

Zanzibar kama nchi ya kisiwa, tayari imeanza matayarisho ya namna bora kubabiliana na athari za maabadiliko ya tabianchi.

Miongoni mwa athari za mabadiliko ya tabianchi ni kuongezeka kwa joto na wingi wa maji ya ba-

hari, yaliyosababisha kilimo cha mwani kupungua kutoptana na magonjwa yanayoushambulia, Aidha, mazalio ya samaki nayo yameharibika, hivyo kusababisha upungufu wa samaki katika maji madogo. Serikali imewawezesha wakulima wa mwani na wavuvi kwa kuwatapata elimu na boti zinazowapeleka kwenye maji makubwa kufanya kazi zao.

SWALI: Ni shughuli gani zimefanyika kupitia uwekezaji wa uchumi wa buluu kwenye tasnia za gesi na mafuta? Je, kuna matarajio gani siku za usoni?

JIBU: Kwanza kwenye mafuta na gesi wizara imesimamia matayarisho ya kazi za kuchukua taarifa za mafuta na gesi asilia kwa njia ya mitetemo ya kina ikifahamika kitaalamu kama '3D seismic Survey' kwa lengo la kupata taarifa za kijiolojia na kijofizikia katika eneo la kitalu cha Pemba - Zanzibar PSA baina ya Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar, Kampuni ya Maendeleo ya Utafutaji na Uchimbaji wa Mafuta na Gesi Asilia (ZPDC) na Kampuni ya RAKGas Zanzibar Limited.

Kufanya matayarisho ya kupata vitalu vipyta kwa ajili ya kutoa leseni kwa maeneo mapya ya uwekezaji, kuwesheza wizara kukamilisha kuanda mpango wa uwezeshaji wa wadau wa sekta ya uvuvi wenye thamani ya Shilingi bilion 169.

Aidha, awamu ya kwanza ya utekelezaji wa mpango, tayari umepatiwa jumla ya Shilingi biliioni 36.5 kutoka IMF, fedha za kuleta ahueni ya janga la COVID 19. Katika mpango huo taratibu za manunzi na kutoa mafunzo zimekamiliaka na kinachofuata ni kununuwa boti za uvuvi 577 zenye mita saba na nane. Aidha, kununuwa boti 500 za wakulima wa mwani zenye mita tano. Kwa upande wa wafugaji wa majongoo vikundi 100 vitapewa mafunzo kadhalika vikundi 60 vya wafugaji wa kaa navyo vitapata mafunzo na vikundi 40 vya wafugaji wa samaki pamoja na wachakata dagaa kupitia Kampuni ya Uvuvi Zanzibar (ZAFICO) nao watanufaika pia.

Katika mpango huo kuna ujenzi wa solo ka kisasa Malindi, kumalizia soko la Tumbe lililoko Pemba na kujenga miundombinu ya uvuvi Unguja na Pemba, kadhalika kuendeleza kituo cha kutotolea vifaranga vya samaki cha Bei-el-Ras na kutayarisha sera mpya ya uchumi wa buluu pamoja na mpango mkakati wake na mpango maalumu wa kuwasaidia wavuvi na wakulima wa mazao ya bahari.

KMKM sasa mwekezaji namba moja bahari kuu

INATOKA UK.11

Anazungumzia kikosi hicho kuingia katika uvuvi wa bahari kuu akisema siyo tu sehemu ya uzalishaji na kufikanya kujitegemea na kupunguza utekelezaji kwa serikali, lakini pia ni sehemu ya kurahisisha utekelezaji wa majukumu ya yake yaliyoainishwa kisheria.

Agosti mwaka jana kikosi hicho kiliinga mkataba na

kampuni ya Tijara Marine Service kuvua katika bahari kuu na makubaliano hayo yameiwezesha KMKM kuwa na meli moja kubwa ya uvuvi wa bahari kuu am-bayo inaweza kuchukua tani tisa za samaki kwa wakati mmoja.

"Katika kufanikisha kivitendo sera za uchumi wa buluu kikosi, kimelipa zaidi ya Shilingi milioni 122, yakiwa ni malipo mbalimbali ya viza ya wataalamu

kutoka Srilanka na leseni ya uvuvi wa bahari kuu na kipo tayari kuanza uvuvi wa bahari kuu kwa sababu wameshapatwa mafunzo ya vitendo na nadharia kuhusu uvuvi wa bahari kuu."

Anasema Haji.

Mkuu wa KMKM, Komodo Azan Msingiri, anasema uvuvi haramu unarudisha nyuma dhana ya uchumi wa buluu kwa sababu uvuvi huo unauza mazalio ya samaki na samaki wenye.

Anaongeza kuwa bila ya kudhibiti uvuvi haramu uchumi wa buluu utakwama kwa sababu ili uwe endelevu lazima mazalio ya samaki yalindwe, yahifadhiwe na kutunzwa wakati wote.

Anaitaja dhamira ya kikosi hicho kuwa ni kumiliki meli nne za uvuvi wa bahari kuu na kushirikii kikamilifu katika uvuvi wabahari kuu na ulinzi katika eneo hilo kwa kushirikiana na mam-laka ya uvuvi wa bahari kuu

na kuimarisha mifumo ya uvuvi wa kisasa na kufuatilia mienendo ya vyombo baharini ili kusaidia ulinzi na uokozi baharini.

Msingiri, anasema kikosi hicho tangu kupata meli kubwa ya uvuvi wa bahari kuu kimeshavua zaidi ya tani 10 za samaki wakiwamo jodari ambaa wana soko kubwa kitaifa na kimataifa na samaki mwenye kilo 90 ambaa huuzwa kwa takribani Shilingi 1,000,000/-.

MIAKA 58 YA MAPINDUZI ZANZIBAR

MAPINDUZI & ELIMU

Wananchi kushuhudia shule za ghorofa mijini na vijijini

Na Rahma Suleiman, ZANZIBAR

ZANZIBAR ikiwa inaadhimisha miaka 58 ya Mapinduzi, inatazama nyuma kuangalia ilikotoka, iliposimama na inapolekeea baada ya miongo takribani sita ya mapinduzi yaliyomwondoa Sultani Jamshid bin Abdullah na vibaraka wake.

Moja ya malengo ya Mapinduzi ya Zanzibar ni kuwapatia elimu bora watoto wote wa Wazanzibari na hilo jukumu serikali inalibeba ili kulifiki, wananchi wakikumbushwa kuwa kabla ya Mapinduzi ya Januari 12, 1964 zilikuwapo shule 69.

Kati ya hizo mbili zilikuwa za maandalizi wakati 62 ni za msingi na tano za sekondari, lakini kufikia Desemba mwaka jana zimefikia 1,621.

Kufikia Desemba mwaka 2021 Zanzibar ina shule 1, 621, za maandalizi ni 774, wakati za msingi ni 545 na sekondari 302, anasema Rais Hussein Ali Mwinyi, wakati akizindua madarasa ya Shule ya Msingi Sebuleni hivi karibuni.

Anaongeta kuwa idadi hiyo ya shule zilizopo zina wanafunzi 552,328 ikiliganishwa na kabla ya Mapinduzi , shule 62 zilikuwa na wanafunzi 25,432 lakini pia elimu ilikuwa ikitolewa kwa ubaguzi, Waafrika wakiwekwa kando. Ndiyo maana Mapinduzi yanalenga kuwapa elimu bora bila ubaguzi.

Mwaka 1964 Rais wa Kwanza wa Zanzibar, Abeid Amani Karume anatangaza mpango wa elimu bure kwa wote bila ya ubaguzi wa rangi, dini au kabilা.

Licha ya ongezeko la shule za serikali zilizopo Zanzibar baada ya Mapinduzi , kumekuwa na msongamano mkubwa wa wanafunzi madarasani hali inayochangia kushusha ufaulu wa wanafunzi katika mitihani ya taifa, anasema.

Katika kutatua changamoto hizo na nyingine za sekta ya elimu Serikali ya Zanzibar, inatarajia kujenga shule za ghorofa na za kisasa, anasema Rais Mwinyi, akieleza kuwa idadi kubwa inatokana na kuongezeka kwa idadi ya watu nchini na kukua kwa maeneo ya makazi.

Hali hiyo kwa mujibu wa Rais, inasababisha kuongezeka kwa mahitaji ya majengo ya shule na madarasa na idadi ya wanafunzi kila mwaka.

Anasema ujenzi wa shule hizo utapunguza msongamano wa wanafunzi madarasani ili kila mmoja apate haki ya elimu katika mazingira bora bila kujali anaishi mjini au kijijini.

Aidha, anasema serikali itazifanyia ukarabati shule za msingi na sekondari pamoja na ujenzi wa vyoo 1,963 kwenye shule za Unguja na Pemba na ujenzi wa nyumba 10 za walimu na kunnuna madawati 8,000 kwa ajili ya wanafunzi 24,000 wa shule za msingi ambaa baadhi yao wanaakaa sakafuni.

Rais wa Zanzibar, Hussein Ali Mwinyi, ameahidi kujenga shule za ghorofa vijijini na mijini.

PICHA ZOTE: MTANDAO

Shule ya Sekondari ya JKU moja ya shule za ghorofa visiwani Zanzibar.

MAFANIKIO YAKUJIVU-NIA

Akizungumzia baadhi ya maendeleo ya elimu kwa miaka

58 ya Mapinduzi, Waziri wa Elimu na Mafunzo ya Amali, Simai Muhammed Said, anasema ni kuimariika kwa fursa za sekta

hiyo.

Serikali inaimarisha taasisi ya sayansi na teknolojia ya Karume ili ichangie kutoa wahandisi wa kuhudumia ndege na marubani kwa ajili ya kurusha ndege na kuinua sekta ya usafiri na usafirishaji wa anga, anasema Waziri Said.

Anasema wizara inaendelea kuwarejesha watoto wote waliotoroka shule na kwamba wanafunzi 2,609 wakiwamo wanawake 631 na wanaume 1,973 wamerejeshwa shulen kati ya watoto 35,732 walio nje ya shule kwa sababu za kutopelekwa shule au kutoroka kutookana na sababu mbalimbali.

Waziri Said anaeleza kuwa katika kuhakikisha elimu inapati-kana kwa watoto wote wa Zanzibar, mwaka 2015 serikali ilifanya maamuzi ya kuondoa michango ya wazazi katika elimu ya maandalini na msingi kwa shule zote za serikali.

"Kuanzia mwaka 2017 michango ya wazazi iliondoleta pia katika ngazi ya sekondari kwa shule zote za serikali," anakumbusha

Simai na kusema kuwa sambamba na hatua hizo serikali imezipatia shule vifaa vya kujifunzia kama vitabu , vifaa vya maabaraza za sayansi na maktaba pamoja na vitabu.

Anaeleza kwamba katika kui-marisha mazingira bora ya elimu serikali imenunua viti na meza 35,610 kwa ajili ya sekondari na madawati 42,620 kwa shule za msingi.

CHANGAMOTO

Waziri Said anasema mionganoni mwa changamoto zinazoikabilii sekta ya elimu Zanzibar ni ufaulu mdogo wa wanafunzi katika masomo ya sayansi na hisabati.

Anasema hali hiyo inatishia na imechangiwa na uhaba wa walimu wa masomo hayo, uhaba wa maabaraza katika shule za sekondari na vifaa vya kujifunza kwa vitembo (practical).

"Katika kutatua changamoto hii serikali imeweka moja ya vipaumbwe vyake ni kuimari-sha ufundishaji wa masomo ya sayansi na hisabati kama fiziki, kemia na baiolojia na kuongezwa upatikanaji wa elimu wa kufundisha masomo hayo," anasema.

Anaeleza kuwa imani yake baada ya serikali kutekeleza jukumu hilo wanafunzi watafanya vizuri katika masomo yao hasa ya sayansi na ufaulu wao kuongezeka.

"Uhaba wa miundombinu ya Teknolojia ya Habari na Mawasiliano (TEHAMA) ni changamoto nyingine hali inayopelekea matumizi madogo ya teknolojia hiyo katika elimu na uhaba wa vifaa vya kufundishia na kujifunzia vya wanafunzi wenye mahitaji maalumu."

Anaahidi kuwa serikali itaendelea kuzitafutia ufumbuzi changamoto zote katika sekta ya elimu na kuhakikisha malengo ya Mapinduzi ya kupata elimu bora kwa watoto wote wa Wazanzibari yanafikiwa.

Kuanzia mwaka 2017 michango ya wazazi iliondoleta pia katika ngazi ya sekondari kwa shule zote za serikali.

MIAKA 58 YA MAPINDUZI ZANZIBAR

JUKWAA LA VIONGOZI

Ali Karume: Tujizatiti kuyatimiza malengo ya Mapinduzi Zanzibar

Balozi Ali Karume. PICHA: MTANDAO

Na Rahma Suleiman, ZANZIBAR

WAKATI Zanzibar inaadhimisha miaka 58 ya Mapinduzi yaliyoasiwa na Rais wa kwanza Abeid Amani Karume, mtoto wake Balozi Ali Karume, anakumbusha suala la ardhi na makazi bora kwa Wazanzibari kuwa ndilo hasa lili-kuwa lengo la mapinduzi hayo.

Ali mtoto wa pili kuzaliwa katika familia ya Mzee Karume, anazungumza na Nipashe katika mahojiano huko nyumbani kwake Maisara mjini Žanzibar, anakumbusha kuwa miaka 58 ya Mapinduzi, yaliyofanyika mwaka 1964 yatakuwa endelelu iwapo yanabakia kuwapatia wananchi makazi bora pamoja na ardhi kwa ajili ya kilimo, uwekezaji na kuinua maisha yao.

Balozi Ali aliyezaliwa mwaka 1950, wakati wa Mapinduzi alikuwa na miaka 14 na anakumbuka namna ambavyo baba yao alitamani maisha bora kwa kila Mzanzibari akieleza kusikitishwa kwa sababu malengo hayo yameanza kupotea kwa sababu ardhi imekuwa ikimilishiwa kwa raia wa kigeni tena kiyume na sheria.

"Mfano sheria ya Tanzania

“

Malengo muhimu ya Mapinduzi ya Zanzibar yaliyowasukuma waasisi kuung'oa utawala wa kisultani ni umiliki wa ardhi kwa maendeleo ya kilimo na makazi bora kwa wananchi wazalendo.

Bara ipo vizuri na hairuhusu raia wa kigeni kumiliki ardhi kwa sababu ardhi ndiyo uti wa mgongo wa uchumi wa nchi na ni mali ya serikali, "anakumbusha.

Aidha, anasema malengo muhimu ya Mapinduzi ya Zanzibar yaliyowasukuma waasisi kuung'oa utawala wa kisultani ni umiliki wa ardhi kwa maendeleo ya kilimo na makazi bora kwa wananchi wazalendo.

Anasema suala la ardhi lili-kuwa moja ya vipaumbele yea msingi vya kwanza kwa sababu kabla ya mapinduzi ardhi ilikuwa ipo katika mikono ya familia na ukoo wa Sultani ikiwamo ile yenye rutuba kwa shughuli za kilimo.

Anaongeza kuwa Baba yake au Mzee Karume aliwatangazia Wazanzibari katika mukutano wa kwanza wa hadhara baada ya mapinduzi kwamba ardhi yote iliyokuwa ikimilikiwa na watawala wa Kisultani na familia zao na ukoo wao wasa itachukuliwa na kuingia katika mikono ya serikali kwa ajili ya kugawiwa kwa wananchi wote.

Anaeleza kuwa mwaka 1965 zoezi la kugawa ardhi ya ekari tatu lilianza kwa shamba ambalo likiliwa likimilikiwa na familia ya Kisultani huko Dole na

wananchi kumilikishwa kama serikali ilivyowaahidi.

Anawataka wananchi kuacha kuuza maeneo au ardhi yao kwa wageni kwa sababu ardhi ndiyo utajiri na ikiwezekana kuingia ubia na wageni hao, lakini si kuwapa haki miliki.

Balozi Karume anasema mapinduzi ya Januari 12 ndiyo yaliyowakomboa wananchi wa Unguja na Pemba kuwa huru katika nchi yao na kusema uhuru wa Desemba 10 mwaka 1963 ulikuwa bandia na haukuwa na maslahi kwa wananchi wala taifa hilo.

Anasema uhuru bandia kwa kiasi kikubwa uliongeza ari kwa chama cha ASP kufanya kila mbinu kuona wananchi wazalendo wanakuwa huru katika nchi yao na ndiyo sababu ya kufanyika kwa mapinduzi ya Januari 12 mwaka 1964.

Aidha Karume, anaeleza kufurahishwa na uamuza uliochukuliwa na Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar ya kuwatambua kwa mujibu wa sheria viongozi waasisi wa mapinduzi ya Zanzibar ambao walifanya kazi kubwa katika kuleta ukombozi wa Zanzibar.

Anasema ni uamuza sahihi ambao unastahili kupongezwa na kuungwa mkono kwa nguvu

zote ambao tafsiri yake nyepesi ni kutambua mchango wa viongozi katika ukombozi wa Zanzibar.

"Ujumbe wangu tuyaenzi mapinduzi ndiyo yaliyoleta Uhuru wa Zanzibar lakini Muungano ndiyo uliotuunganisha sote na kuwa taifa moja chini ya mwamvuli wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania," anasema.

Balozi Karume ambaye baba yake aliuwawa April 1972, anasema malengo makubwa ya mapinduzi ni kuweka hali za wananchi sawa na kuishi katika nchi yao na kupata fursa zote wanazostahiki.

Anasema ndiyo maana baada ya Mapinduzi ya Zanzibar Sheikh Karume alitangaza kupiga marufuku shule zote zilizokuwa zikitoa elimu kwa misingi ya ubaguzi na baadaye kutangaza elimu bure kwa wananchi wote Septemba 23 mwaka 1964.

Balozi Karume anaeleza kufurahishwa na awamu zote zilizopata kushika nafasi ya kuongoza Zanzibar kuendelea kutekeleza sera ya elimu bure huku elimu ya maandalizi iktangazwa kuwa ya lazima kwa mujibu wa sera ya elimu ya Zanzibar.

"Elimu ndiyo msingi muhimu wa maendeleo kwa taifa lolote ambayo hayo mataifa yaliyopiga hatua kubwa katika sayansi na teknolojia msingi wake ni elimu," anasema.

KUHUSU SIASA

Balozi Ali Karume hata sasa ni mwanasiasia na mwaka 2015 alionyesha nia ya kugombea urais wa Tanzania wakati 2010 alitupa karata akitaka kugombea urais wa Zanzibar na katika CCM ni mjumbe wa Halmashauri Kuu ya Chama Mkoja wa Kusini Magharibi.

Akiwa mwanadiplomasia ameiwakilisha Tanzania katika nchi mbalimbali za Ulaya, Marekani, Ubelgiji, Italia na Ujerumani, anazungumzia masuala ya siasa kwamba kwa miaka 58, demokrasia Tanzania imekuwa kwa kasi kubwa.

Anaongeza kuwa amekuwa balozi wa nchi mbalimbali duniani lakini kwa Tanzania kuna demokrasia bora akilinganisha na mataifa mengine ambayo amefanya kazi.

Anakumbusha kuwa tangu mwaka 1992 ulipoanzishwa mfumo wa vyama vingi Tanzania, demokrasia imeimarika kwa sababu kila baada ya miaka mitano imekuwa ikifanya uchaguzi mkuu ambao unashirikisha vyama tofauti vya siasa na wapiga kura huchagua viongozi wanaowataka lakini nchi nyininge mfano Afrika Kusini, rais anachaguliwa na bunge.

Anaeleza kuwa tangu kuanza mfumo wa vyama vingi inasikitisha baadhi ya viongozi kuzembea katika masuala nchi inavyoendeshwa kwa kulegeza maadili ya mapinduzi ikiwamo suala la kuwapatia raia ardhi.

DC awataka wananchi kuweka akiba chakula

Na Ibrahim Joseph, KONGWA

MKUU wa Wilaya ya Kongwa, Remidius Emmanuel, amewataka wananchi kutunza chakula kutohaka na hali ya ukame iliyojitokeza msimu huu wa kilimo.

Emmanuel alitoa agizo hilo jana alipozungumza na Nipashe kuhusu hali ya chakula kwenye wilaya hiyo kutohaka na kucheleva kunyesha kwa mvua katika msimu huu wa kilimo.

Kutohaka na kuwapo kwa tishio la ukame, mkuu huyo wa wilaya aliwataka wananchi kutunza chakula.

"Tulizoea tarehe kama hizi wananchi wanakuwa wameshaanza kuvuna baadhi ya mazao walijolima shambani, lakini kwa sasa hatujui mvua zitaanza kunyesha lini. Hali hii ni hatari tunatakiwa kutunza chakula tulichonacho," alisema.

Alisema, kutohaka na hali ya uhaba wa mvua msimu huu wananchi wanatakiwa kuanza kutunza chakula ili kuchukua tahadhari ya kukabiliwa na njaa mwaka huu.

Alibainisha kuwa misimu mingine ya nyuma ya kilimo iliyopita mvua ziliikuwa zinaanza kunyesha kuanzia Desemba, lakini kwa msimu huu, mpaka sasa wako wananchi ambao bado hajapata kabisa au kutifua mashamba yao.

Kadhalika, alizua matumizi ya mtama na mahindi kutengezea pombe kwa sababu wanapunguza akiba ya chakula.

Alisema kutohaka na hali ya ukame uliopo unatishia hali ya chakula katika eneo hilo kwa sababu hajulikani mvua itanyesha lini.

Pia aliwataka wananchi kulima mazao yanayostahili ukame kwa sababu hata mvua zikinyesha zitakuwa chini ya wastani.

Aliongeza kuwa wilaya hiyo inaendesa kampeni ya kuwatata wananchi kulima alizeti, mtama, uweli na mazao yanayohitaji mvua chache ili kuepuka kuingia kwenye njaa mwaka huu.

Emmanuel aliwataka wakulima kulima mazao hayo yanayostahimili ukame kabla ya mazao mengine ya biashara kama mahindi ili kuzitumia mvua za msimu huu vizuri.

Hata hivyo aliwataka wakulima kuwatumi maofisa ugani waliopo kwenye maeneo yao ili kuepuka kulima mazao yasiyostahimili hali ya hewa kwenye maeneo hayo.

Bashungwa aanika kipaumbele TAMISEMI

Na Paul Mabeja, DODOMA

WAZIRI wa Nchi, Ofisi ya Rais Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa (TAMISEMI), Innocent Bashungwa, amesema kipaumbele cha serikali ni kushughulikia changamoto za wananchi kuanzia ngazi ya kijiji.

Akizungumza na menejimenti ya TAMISEMI juzi muda mfupi baada ya kuapishwa katika Ikulu ya Chamwino, Dodoma, Bashungwa alisema wataalamu wanatakiwa kuangalia kero zilizoko kwenye vijiji ili kupata picha halisi ya matatizo yanayowakabili wananchi na kupanga mipango ya kimkakati katika kuzitatu.

"Ninawataka watumishi wa

Ofisi ya Rais TAMISEMI, kujikita zaidi kwene matatizo yanayojitokeza zaidi kwene vijiji na kuyachukulia kuwa ni changamoto ya nchi nzima, hivyo tunahitaji ka kuweka mikakati ya kuzitatu na kuwezesha wananchi katika kutoa huduma bora," alisema Bashungwa.

Alibainisha kuwa watumishi wanapaswa kujifunza kwene ngazi za vijiji ili kero wanazopata wananchi zikiwamo ukosufu wa madarasa, zahanati na mengineyo zitatuliwe haraka iwezekanavyo.

Waziri Bashungwa alisema utatuzi wa kero hizo utasaidia kutoa huduma bora kwa wananchi na kuzingatia hilo wakati wa uandaaji wa bajeti za kila mwaka kwenye wizara husika.

Pia aliwataka wataalamu

ngazi ya mamlaka za serikali za mitaa kuhakikisha wanafanya tathmini na ufuatilaji wa miradi ya maendeleo kwa kuangalia uhalisia wa fedha zilizopelekwa na thamani ya miradi inayotekelzwa hasa katika ngazi za vijiji ili kupata uhalisia wa matumizi ya fedha zinazotolewa na serikali.

Bashungwa alimshukuru Rais Samia Suluhu Hassan kwa kumteua kushika wadhifa huo na kuahidi kuwa atatimiza wajibu wake kwa kushughulikia kero mbalimbali za watumishi na wananchi.

Kadhalika, alisisitiza matumizi ya mifumo kwa watumishi wote wa mamlaka za serikali za mitaa itakayorahisisha ufuatilaji na utendaji kazi ili kupata taarifa za utekelezaji wa mira-

di kwa wakati.

Naibu Waziri wa Ofisi ya Rais TAMISEMI, anayeshughulikia Elimu, David Silinde, aliwataka watumishi kuongeza ushirikiano katika utekelezaji wa majukumu yao ili kututua kero za wananchi na kutoa huduma bora kwa jamii.

Naibu Waziri Ofisi ya Rais TAMISEMI, anayeshughulikia Afya, Dk. Festo Dugange, alimwahidi Waziri Bashungwa kuwa watampa ushirikiano wa kutosha katika utekelezaji wa majukumu yake.

Naye Katibu Mkuu TAMISEMI, Prof. Riziki Shemdoe, alisema kwa ushirikiano mkubwa wa watumishi kwa sasa umefanyika ujenzi wa madarasa 15,560, vitu vya afya 233 huku miradi mbalimbali ikitekelezwa.

Waziri wa Habari, Mawasiliano na Teknolojia ya Habari, Nape Nnauye (katikati), akizungumza na menejimenti na watumishi wa wizara hiyo, baada ya kuwasili ofisini kwake, katika Mji wa Serikali Mtumba, jijini Dodoma jana. Kulia ni Naibu Waziri wa Wizara hiyo, Mhandisi Kundo Mathew na Katibu Mkuu wa Wizara, Dk. Jim Yonazi. **PICHA: WIZARA YA HABARI**

Prof. Mkenda akiri ana mzigo mzito

Na Renatha Msungu, DODOMA

WAZIRI wa Elimu, Sayansi na Teknolojia, Prof. Adolf Mkenda, amesema wizara aliopewa ni ngumu kulinganisha na ile ya kilimo ambayo ametoka kuiongozoa.

Pamoja na hayo, amewataka watumishi wa wizara kufanya kazi kwa ushirikiano ili kuhakikisha wanainua elimu nchini.

Akizungumza juzi wakati wa mapokezi katika wizara hiyo,

Prof. Mkenda alisema Wizara ya Kilimo si ngumu kama ya elimu kwa sababu kilimo kila mtu analima anavyoweza tofauti na elimu. Mkenda alisema kuwa elimu iko kila mahali, hivyo watu wanapaswa kufanya kazi kwa bidii ili kusonga mbele.

"Nawashukuru kwa mapokezi yenu, nimeyafurahia. Sijawahi kukutana nayo katika wizara nilizofanya kazi. Mapokezi haya yakwe chachu ya utendaji kazi," alisema Prof. Mkenda.

Waziri Mkenda alimshukuru

Rais Samia Suluhu Hassan, kuenyelelea kumwamini kuiongoza wizara hiyo ambayo aliahidi ataisimamia vizuri.

Alisema lengo lake ni kuona elimu inakwenda juu badala ya kushuka chini katika maeneo mbalimbali.

Hata hivyo, aliwataka wafanyakazi wasiogope kutoa uamuza mgumu pale unapohitajika kufanya ili kusaidia kuinua juu elimu.

Aliwataka pia wakafanye kazi bora ya elimu kwa sababu wana

jukumu kubwa la kufanya ili wasonge mbele katika kuinua elimu.

Naye Katibu wa Wizara hiyo, Prof. Eliaman Sedoyeka, alimwahukuru wafanyakazi wa wizara hiyo kutohaka na mapokezi mazuri walioonyesha kwa waziri na wateule wengine.

Alisema kinachotakiwa ni kwenda kufanya kazi kwa bidii ili kuhakikisha elimu inasonga mbele na kwamba kazi ndio msingi bora wa kuendeleza elimu nchini.

Watatu matatani tuhuma za mauaji ya ndugu yao

Na Grace Mwakalinga, MBEYA

JESHI la Polisi mkoani Mbeya, linawashikilia watu watatu kwa tuhuma za mauaji ya ndugu yao, Peter Mwakitalima (40), mkazi wa Mitete, Rungwe mkoani Mbeya.

Wanaodaiwa kuhusika na mauaji hayo ambao wanashikili ni Musa Mwakitalima (39) Mkazi wa Kibisi, Ipyana Kakina (36), Hellen Ihojo (34).

Kaimu Kamanda Mkoa wa Mbeya, Christina Musyani, aliwaambia waandishi wa habari

kwamba tukio hilo lilitokea Januari 9 majira ya saa 6:00 mchana. Alisema marehemu Mwakitalima aliuawa kwa kukatwa na shoka kichwani akiwa nyumbani kwake.

Musyani alisema kati ya watuhumiwa watatu waliohusika na mauaji hayo, wawili ni ndugu wa marehemu Mwakitalima. Alisema chanzo cha mauaji hayo ni mgogoro wa ardhi kati ya marehemu na wadogo zake baada ya baba yao kufariki dunia na kuwaachia mali ambayo ni nyumba.

"Ndugu hao walipanga njama

kumuua ili kumiliki mali hizo amba Mwakitalima alikuwa anazisimamia. Natoo pole sana kwa familia, naahidi watuhumiwa watashughulikiwa kwa mujibu wa sheria za nchi," alisema Musyani.

Katika hatua nyingine, jeshi hilo kwa kushirikiana na Mam-laka ya Mapato Tanzania (TRA) Wilaya ya Kyela, linamsaka mtuhumiwa aliyefahamika kwa jina moja la Benny, Mkazi wa Kyela mkoani Mbeya kwa tuhuma za kuingiza nchini bidhaa zilizopigwa marufuku aina ya Ice Dry London Gin maboksi mawili

na katoni 30 za sukari.

Bidhaa hizo, alisema Musyani kwamba zilikamatwa Januari 9, mwaka huu, majira ya saa 12:00 jioni katika eneo la Kilambo baada ya Jeshi la Polisi kwa kushirikiana na TRA kupata taarifa za siri juu ya uingizwaji wa bidhaa hizo na kuanza msako amba ulifanikisha kuzikamata.

Musyani alisema bidhaa hizo zilikutwa zimehifadhiwa katika stoo nyumbani kwa mtuhumiwa ambaye alitoroka baada ya kuwaona askari na maofisa wa TRA na kwamba msako unaendelea kumtafuta.

Mkurugenzi wa Taasisi ya Utafiti wa Kilimo Tanzania (TARI), Kituo cha Uyole, Dk. Tulole Bucheyeki (kulia), akiwaelekeza wakulima wa Wilaya ya Rungwe, namna bora ya matumizi bora ya mbegu katika moja ya shamba la mkuilima wilayani humo jana. **PICHA: GRACE MWAKALINGA**

CCM yapongeza ujenzi madarasa

Na Grace Mwakalinga, SONGWE

KAMATI ya Siasa ya Chama Cha Mapinduzi CCM, Wilaya ya Mbozi mkoani Songwe, imewapongeza watumishi wa wilaya hiyo kujitahidi kukamilisha ujenzi wa miradi ikiwamo vyumba vya madarasa.

Katibu Mwenezi wa CCM Wilaya ya Mbozi, Zawadi Shombe, alitoa pongozi hizo jana baada ya ukaguzi wa miradi ulioanza Januari 4, mwaka huu. Kati hiyo ilifanya ziara katika miradi ya ujenzi wa miundombinu ya maji, vyumba vya madarasa na vituo vya afya.

Shombe alisema kamati ya siasa iliridhishwa na kasi ya ujenzi wa miradi hiyo ambayo inasimamia na serikali kwa kushirikisha nguvu kazi ya wananchi.

"Miiongoni mwa miradi tulioitembelea ni pamoja na ujenzi wa Shule ya Sekondari ya Igamba inayojengwa katika kijiji cha Msanyila, shule ambayo inajengwa kwa fedha za ndani kwa zaidi ya Sh. milioni 100," alisema Shombe.

Aidha, Shombe alisisitiza watumishi wa Wilaya ya Mbozi kuzingatia matumizi sahihi ya fedha na kuhakikisha thamani ya fedha inaendana na ujenzi wa miradi iliyotekelezwa.

Katika hatua nyingine, kamati hiyo ilitoa pole kwa familia ya kijana aliyefahamika kwa jina la Ben Mtafya aliyeokuwa akikatisha tiketi katika stendi ya Vwawa wilayani Mbozi ambaye alifariki dunia baada ya kujinyonga kwa kutumia mkanda katika msitu wa Jamatini.

Kwa mujibu wa taarifa ya Kamanda wa Polisi Mkoa wa Songwe, Janeth Magomi, chanzo cha kijana huyo kujinyonga hakijafahamika kwa sababu hakuna ujumbe wowote aliuouacha na kwamba upelelezi unaendelea kubaini chanzo.

Tembo wavamia makazi ya watu, wala mazao

Na Grace Mwakalinga, MBARALI

MAKUNDI ya tembo kutoka Hifadhi ya Taifa ya Ruaha, yameingia katika makazi ya wananchi katika Kata ya Igava wilayani Mbarali na kuvunja nyumba za watu kisha kula akiba ya chakula.

Kutokana na hali hiyo, wananchi hao wameiomba serikali kusaidia kujabiliana na makundi ya tembo amba wanavamia makazi na kufanya uharibifu.

Wananchi hao walitoa kilio hicho juzi mbele ya wadau wa uhifadhi wakiwamo Shirika la Hifadhi za Taifa Tanzania (TANAPA), Mamlaka ya Usimamizi wa Wany-

amapor (TAWA) na Taasisi ya Utafiti wa Wanyamapor (TAWIRI) amba walifika katika kata hiyo kwa lengo la kutoa elimu ili kujabiliana na uvamizi wa tembo hao.

Mmoja wa wananchi hao, Kalai-ka Karashi, alisema tembo wavamia kero kwao kwa kuwa kwa sasa hakuna mazao shambani, hivyo wanaenda kwenye makazi ya watu kisha kuezua nyumba za nyasi na kuvuta vyakula na kuanza kula.

"Kuna uvamizi mkubwa wa tembo hapa. Wanafika hadi kwenye makazi yetu kisha kula vyakula vilivyo hifadhiwa ndani. Tunaishi kwa wasiwasi sana, tunaomba

mamlaka zinazohusika zinatu-saidia kuondoa wanyama hawa," alisema Karashi.

Naye Henry Mkomole alisema sababu kubwa iliyochangia tembo kuvamia makazi ya watu ni upanuzi wa Hifadhi ya Ruaha hali inayosababisha wanyama kuishi karibu na wananchi na kuhatarisha mai-sha yao.

Alisema tembo ni wanyama wakatili na wanaweza kusababisha madhara kwa binadamu, hivyo alishauri kuandalive utaratibus maalum wa namna ya kudhibiti wanyama hao.

Kilio cha wananchi hao kilizifiki sha mamlaka zinazohusika na usi-

mamizi wa wanyama na uhifadhi, kufika Kata ya Igava na kuanzisha vikundi vya vijana kwa ajili ya kufukuza tembo sambamba na kufundisha wananchi mbinu za kujabiliana na tembo bila kuleta madhara kwa pande zote mbili.

Ofisa Uhusiano wa Hifadhi ya Taifa ya Ruaha, Shariff Yassin, alisema wamewafundisha wananchi mbinu za kujabiliana na tembo hao bila kudhurika.

Aliwaomba wananchi kuzingatia mbinu hizo ili kuepukana na madhara yanayoweza kutokea ikiwamo uharibifu wa mazao na vifo.

Ofisa Mfawidhi kutoka TAWA,

Dorine Ulomi, alisema wataendelea kutoa elimu kwa wananchi ili kujabiliana na uvamizi wa tembo katika makazi yao na kuwasisitiza kutoa taarifa pindi wanaoona uharibifu.

Akizungumza kwa niaba ya Mkuu wa Wilaya ya Mbarali, Reuben Mfune, Magdalena Sikwese, aliwasisitiza wananchi kuendelea kuchukua tahadhari ili kujabiliana na tembo hao.

Diwani wa Igava, Nassoro Udesi, aliwasisitiza vijana waliopata mafunzo ya namna kujabiliana na tembo kuititia mbinu mbalimbali kuwasaidia wananchi wengine ili kuwa salama.

Kasi ya maendeleo yaongeza mahitaji ya sekta ya elimu

**Na Rahma Suleiman,
ZANZIBAR**

RAIS mstaafu wa Zanzibar, Dk. Amani Abeid Karume, amesema kasi ya maendeleo imesababisha mahitaji ya elimu kuongezeka na kufanya serikali kuelekeza nguvu zaidi katika sekta ya elimu.

Akizungumza baada ya kufungua madarasa manane ya Shule ya Sekondari Nungwi, Kaskazini Unguja, alisema fani yoyote duniani inahitaji elimu, hivyo kuweka mazingira bora kutasaidia kujenga ushawishi kwa wanafunzi kufuatilia masomo yao.

Karume alisema kwa kutambua umuhimu wa suala hilo, serikali ilitangaza elimu bure baada ya Mapinduzi ya Zanzibar, hivyo dhamira hiyo iendelee kufanya kazi kwa kujenga mazingira bora ya kielimu.

Dk. Karume aliwataka wazazi na walezi kusimamie watoto wao katika kupata elimu ili malengo hayo ya mapinduzi kufanikiwa.

Alisema kabla ya Mapinduzi ya Zanzibar, elimu ilitolewa kwa ubaguzi na ndipo mwasisi wa Mapinduzi, Hayati Abeid Amani Karume, alitangaza elimu bure ili kila mmoja kupata fursa hiyo.

Naye Waziri wa Elimu na Mafunzo ya Amali, Simai Mohammed Said, alisema maendeleo ya elimu yatafikiwa kwa wananchi kuwa tayari katika kushirikiana kati ya wadau na serikali ili kujifanya kazi dhamira ya mapinduzi.

Katibu Mkuu wa Wizara hiyo, Ali Khamis Juma, alisema ongezeko la idadi ya wanafunzi limesababisha kuimarishwa mazingira ya kujifunza ili kuongeza nguvu katika masomo na kutoa wataalamu.

Alisema ujenzi huo utapunguza msongamano wa wanafunzi madarasani na kuongeza ufaulu wao shulen hapo.

Ufunguzi huo ni mionganii mwa shamrashamra za miaka 58 ya Mapinduzi ya Zanzibar ambayo kilele chake ni leo.

Kiwanda chalia gharama malighafi

**Na Rahma Suleiman,
ZANZIBAR**

KIWANDA cha Nguo Zanzibar kinakabiliwa na kero ya gharama ya ununuizi wa usafirishaji wa makaa ya mawe kwa ajili ya uzalishaji ambayo huagizwa nje ya Zanzibar.

Mwakilishi wa kiwanda hicho, Juma Reli, alisema hayo jana wakati akizungumza katika uzinduzi wa kiwanda hicho, Chumbuni Zanzibar.

Alisema matatizo mengine ni gharama za umeme kwa ajili ya kuendesha kiwanda na bidhaa za viwanda nya ndani kutopata soko.

Reli alisema changamoto hizo zikifanyiwa kazi, zitasaidia kushindana katika mazingira

sawa na viwanda nya Tanzania na Afrika Mashariki.

Alisema mradi huo unamilikiwa na familia ya mwekezaji kutoka nchini Kenya na uzalishaji wake ni nguo na umegharimu dola milioni 53 na kinazalisha mita 200,000 za vitambaa vikivamo nya malighafi ya pamba.

Kwa mujibu wa mwakilishi huyo, bidhaa zinazozalishwa kiwandani hapo ni vitenge, kanga, madera na bidhaa zingine kwa ajili ya mavazi.

Alisema wafanyakazi wa kiwanda hicho wamepata mafunzo na ujuzi wa kumutima mashine za kisasa kutoka kwa wataalamu wa China na wana wataalamu 16 kutoka China.

Pia alisema kiwanda kimeajiri wafanyakazi 321 na kimeongeza fedha za kigeni, pato la taifa na

kupunguza uagizaji wa bidhaa kutoka nje ya nchi.

Mkuu wa Mkoa wa Mjini Magsaysa, Abdallah Mabodi, alimpongeza Rais Samia Suluhu Hassan ambaye alizindua kiwanda hicho kwa utekelezaji wake mzuri wa ilani ya uchaguzi ya chama na kuendelea kukopa fedha kwa maslahi ya taifa ili uchumi wa nchi ukue.

Naibu Katibu Mkuu wa CCM Zanzibar, Idrisa Kitwana, alisema kufunguliwa kwa kiwanda hicho ni faraja kubwa katika kuhakikisha wananchi wanapata ajira.

Alisema uwapo wa kiwanda hicho kitazaa ajira zingine ndogo kwa wajasiriamali kwa sababu bidhaa zinazozalishwa watazisambaa sehemu zingine.

Mbunge wa Chumbuni, Ussi Pondeza, alisema kiwanda hicho kiko ndani ya jimbo hilo na alimponeza mwekezaji kwa sababu vijana wa jimbo hilo wamepata fursa ya ajira kwa asilimia 30.

Naye Mwakilishi wa jimbo hilo, Miraji Kwaza, alisema licha ya asilimia 30 ya ajira pia pato la ukuaji wa uchumi wa nchi lita patikana kutokana na kiwanda

hicho.

Alisema uzinduzi huo utatoa ajira ambazo zitakuwa mionganii mwa ajira 300,000 alizoziahidi Rais Dk. Hussein Mwinyi wakati wa kampani zake.

“Mapinduzi ya ukombozi ya mekwisha na sasa ni mapinduzi ya kimaendeleo,” alisema naibu huyo.

Uzinduzi wa kiwanda hicho ni sehemu ya shamrashara za miaka 58 ya Mapinduzi ya Zanzibar ambazo zinifikia kilele leo.

Mkuu wa Wilaya ya Iringa, Mohamed Moyo (kushoto), akiongoza dua ndogo ya kumwombe aliyekuwa Waziri wa Nchi, Ofisi ya Rais Zanzibar anayeshughulikia Muungano na mwanasiasa mkongwe, marehemu Hassan Nassor Moyo, walipotembelea kaburi lake katika Mtaa wa Fuoni, Zanzibar jana, ikiwa ni shamrashamra kuelekea miaka 58 ya Mapinduzi ya Zanzibar. **PICHA: STEVEN WILLIAM**

Hospitali yaandaa kitengo cha matibabu ya wazee

Na Mwandishi Wetu

UONGOZI wa Hospitali ya Kivunge iliyoko mkoaa wa Kaskazini Unguja, umesema umekusudia kuanzisha kitengo maalumu cha matibabu kwa ajili ya wazee ili kuwatapatia huduma bora bila usumbufo.

Akizungumza baada ya Jumuiya ya Wazee Wastaafu (JUYAWAZA) Zanzibar kufika hospitalini hapo, Katibu wa Hospitali hiyo, Fatma Khatib Haji, alisema hatua hiyo

ya uazishwaji wa kitengo hicho imekuja baada ya kugundua wazee wengi wanaofika hospitali hiyo wanakabiliwa na maradhi ambayo yanahitaji uangalizi wa hali ya juu pamoja na busara katika kuwatibusi.

Alisema hatua hiyo italeta mabadiliko na maendeleo zaidi katika kuimarisha ustawi wa wazee hao amba wanakabiliwa na magonjwa ya viungo kama miguu, mgongo, macho na shinikizo la damu.

Fatma aliiomba Wizara ya Afya Zanzibar kuongeza nguvu katika mpango huo ili kufanikisha azma ya uongozi katika kuwasaidia wazee, kutoa matibabu bora na yenye uhakika kwa utoaji wa vifaa tiba, dawa na kupewa jengo maalumu kwa ajili ya wazee.

Mwenyekiti wa JUWAZA, Hashim Bakari Kondo, alisema jumuiya imekuwa ikifanyakazi kubwa katika kuwasaidia wazee hasa wale wa majumbani katika kuwatafutia huduma za

matibabu.

Alisema licha ya serikali kutoa huduma bora kwa wananchi wake, bado wazee wanakabiliwa na maradhi, hivyo wanahitaji msaada zaidi hasa wa matibabu ili kuwapa faraja na wengi wao ni wazee waliotumikia nchi katika kuikomboa kwenye mapinduzi.

Hashim alisema wazee wengi wasiojiweza kutokana na maradhi na maisha duni, walipambana katika kuikomboa nchi

kwenye mikono ya wakoloni na walipoteza nguvu na wenye kumwaga damu kwa ajili ya kuleta uhuru na amani ya Zanzibar.

Pia alisema serikali ya Zanzibar ina kila sababu ya kuwaenzi wazee na kuhakikisha wanawapa kipaumbele katika uamuza hasa kwenye nyanja za maendeleo na yote yaliyofanyika hasa kwenye miundombinu na maeneo mingine wao ndio waliofanya kipindi cha ujana wao.

HABARI KIMATAIFA

Binadamu wa kwanza kupandikizwa moyo wa nguruwe

Daktari Bingwa wa Upasuaji, Bartley Griffith (kushoto), akiwa na David Bennett ambaye amefanyiwa upasuaji na kupandikizwa moyo wa nguruwe. **PICHA: BBC**

Baltimore, MAREKANI

MWANAMUME wa Kimarekani amekuwa binadamu wa kwanza duniani kupandikizwa moyo wa nguruwe, aliyebadilishwa vienasaba (GMO), katika upasuaji wa kwanza duniani.

David Bennett (57), anaendelea vyema

ikiwa ni siku ya tatu, baada ya upasuaji wa majoribio hayo ulifanyika katika mji wa Baltimore, wanasemwa madaktari.

Upandikizaji wa moyo huo, unachukuliwa kama matumaini ya kuyaokoa maisha ya Bennett, ingawa haijawa wazi ni fursa ya kiasi gani aliyonayo, ili aishi maisha mrefu.

"Ulikuwa ni upandikizaji wa kufanya au

afe," Bennett alielezea siku moja kabla ya upasuaji.

"Ninafahamu kwamba ni jambo la kubahatisha, lakini ni chaguo langu la mwisho," aliongeza.

Madaktari wa Chuo Kikuu cha Maryland Kituo cha Tiba, walipewa idhini maalum na wasimamizi wa matibabu kuendelea na upasuaji huo, kwa misingi kwamba vingineyo Bennett angekufa.

Hakuwa na uwezo wa kupandikiziwa moyo wa binadamu, uamuvi ambao mara nyingi huchukuliwa na madaktari wakati mgonjwa anapokuwa na afya duniani.

Timu ya madaktari, iliyofanya upandikizaji huo, ilisema mafanikio hayo yamehitimisha miaka kadhaa ya utafiti na yanaweza kubadili maisha kote duniani.

Daktari wa Upasuaji, Bartley Griffith, alisema upasuaji huo utaleta dunia katika hatua moja ya kukaribia kutatua mzozo wa ukosefu wa kiungo cha mwili.

Watu 17 kwa siku hufariki Marekani, wakati wakisubiri kufanyiwa upasuaji wa kupandikizwa viungo, huku zaidi ya 100,000 wakiripotiwa kungojea upasuaji.

Uwezekano wa kutumia viungo vya wanyama kwa ajili ya kile kinachoito wa 'xenotransplantation' ili kufikia mahitaji, umekuwa ukifikiriwa kwa muda mrefu na matumizi ya mishipa ya moyo wa nguruwe, tayari limekuwa ni jambo la kawaida.

Oktoba, mwaka jana, madaktari wa upasuaji mjini New York, walitangaza kwamba wamefanikiwa kupandikiza figo ya nguruwe kwa binadamu.

Wakati huo, upasuaji ulikuwa ni jaribio

la teknolojia ya hali ya juu zaidi kuwahi kufikiwa. Hata hivyo, ubongo wa mtu

Bennett, ana matumaini kuwa upandikizaji wake wa moyo wa nguruwe utamwezesha kuendelea na maisha yake.

Alikuwa amelala kitandani kwa wiki sita mfululizo, kabla ya kufanyiwa upasuaji na aliwekewa mashine ambayo ilimwezesha kuendelea kuishi baada ya kupatikana na maradhi yanayoua ya moyo.

"Natazamia kunyanyuka na kuondoka kitandani baada ya kupona," alisema wiki iliyopita.

Weki hii, Bennett aliripotiwa kupumua mwenyeewe huko akiendelea kufuatiliwa kwa karibu.

Lakini kile kitakachotoka baadaye hakijawa wazi. Nguruwe aliyetumiwa katika upandikizaji alifanyiwa mabadiliko ya vinasaba, ili kuondoja jeni kadhaa ambazo zingefanya kiungo hicho kikataliwe na mwili wa Bennett, linaripoti shirika la habari la AFP.

Griffith, alisema wanaendelea kumfutilia kwa makini na kwa uangalifu mkubwa, huku mwanawewe wa kiume, David Bennett Jr, akiiliambia Shirika la Habari la Associated Press kwamba familia yao iko katika hali ya sintofamu wakati huu. "Natambua ukubwa wa kile kilichofanyika na anatambua umuhimu wake."

"Hatujawahi kufanya hili kwa binadamu na ninapenda kufikiria kwamba tumem-patia chaguo bora kuliko kile ambacho kingetokea kama angeendelea kupewa matibabu aliyokuwa akiyapata," alisema Griffith. Lakini iwapo ataishi kwa siku, wiki, mwezi au mwaka, sijui."

BBC

**JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
OFISI YA WAZIRI MKUU
KAZI, VIJANA, AJIRA NA WENYE ULEMAVU
WAKALA WA USALAMA NA AFYA MAHALI PA KAZI (OSHA)**

MAADHIMISHO YA MIAKA 58 YA MAPINDUZI YA ZANZIBAR

Dk. Hussein Ally Mwinyi, Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi

Menejimenti na Wafanyakazi wa Wakala wa Usalama na Afya Mahali pa Kazi (OSHA) tunaungana na Mh. Rais wa Zanzibar na Mwenyekiti wa Baraza la Mapinduzi, Dkt. Hussein Ally Hassan Mwinyi na Mh. Samia Suluhu Hassan, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania pamoja na Wananchi wote kwa ujumla katika kuadhimisha Miaka 58 ya Mapinduzi matukufu ya Zanzibar.

Mh. Samia Suluhu Hassan, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania

"Usalama na Afya Mahali pa Kazi huongeza tija" OSHA inasimamia hilo

YANGA PRINCESS YAPOROMOKA LIGI KUU

Na Adam Fungamwango

BAADA ya kuchapwa mabao 4-1 na watani zao wa jadi Jumamosi iliyopita, timu ya soka ya wawake, Yanga Princess, imeporomoka kutoka nafasi ya tatu hadi ya sita kwenye msimamo wa Ligi Kuu Tanzania Bara ikiwa kwenye raundi ya nne.

Wakati Yanga Princess ikishuka hadi kwenye nafasi ya sita, Simba Queens, imendelea kuwa kileleni mwa soka tangu kuanza kwa ligi hiyo na sasa imefikisha jumla ya pointi 12 kwa mechii nne iliocheza, huku ikiwa imepachika mabao 31 na kufungwa mawili, ikiwa hajatoka

sare wala kupoteza.

Yanga Princess, kabla ya kucheza na Simba ilikuwa kwenye nafasi ya tatu ikiwa na pointi saba, imebaki na pointi zake hiso, lakini ikiporomoka hadi nafasi ya sita, baada ya timu zingine kushinda kwenye mechii zao, huku yenye ikipoteza dhidi ya Simba Queens kwa mabao 4-1, Jumamosi iliyopita, Uwanja wa Benjamin Mkapa.

Timu tishio kwenye ligi hiyo, Foun-

tain Gate Princess, inaendelea kushika nafasi ya pili ikiwa na pointi 10 baada ya kuichapwa Mlandizi Queens mabao 5-1, huku Alliance Girls ya Mwanza ikikaa kwenye nafasi ya tatu, ikiwa imefikisha pointi name baada ya sare ya bao 1-1 dhidi ya Oysterbay Girls, kwenye nafasi ya nne ikikaa The Tigers Queens ikiwa na pointi saba, ilipoichapa Baobab Queens bao 1-0, na JKT Queens nayo ikienda mpaka kwenye nafasi ya tano kwa pointi saba, baada ya sare ya mabao 2-2 dhidi ya Ilala Queens.

Yanga Princess ambayo pia ina pointi saba, inazidiwa na timu hiso mbili kwa tofauti ya mabao ya kufunga na kufungwa.

KUJIFUA...

Wachezaji wa timu ya vijana, ya mpira wa Kikapu, wakifanya mazoezi katika viwanja vya Jakaya Kikwete Jijini Dar es Salaam. **PICHA: JUMANNE JUMA**

KMKM sasa wajipanga kwenye ligi

Na Hawa Abdallah, ZANZIBAR

TIMU ya KMKM imesema baada ya kutofanikiwa kufanya vizuri katika michuano ya Kombe la Mapinduzi hivi sasa wanaendelea na kujipanga kuelekea michezo ya Ligii Kuu ya Zanzibar.

KMKM ni timu pekee ya ambayo wadau Wazanzibar walikuwa na matumaini huwenda akitinga hatua ya nusu fainali.

Akizungumza na gazeti hili Kocha wa Timu ya KMKM, Ame Msimu, alisema hivi sasa wanajikita na kuendelea na mipango

yao ya kuusaka ubingwa katika Ligii Kuu ya Zanzibar ambayo bado inaupinzani mkali.

Timu ya KMKM ambao ndio vinara wa Ligii Kuu ya Zanzibar akiwa na alama 33 ikishinda michezo 9 na sare 6 na hawakuwahi kufungwa katika michezo 15 waliyocheza.

Alisema kuwa kuititia michuano hiyo ya Kombe la Mapinduzi ambayo wamebahati kucheza na timu yenye uzoefu mkubwa katika michuano ya ndani na ile ya kimataifa hivyo watatumia uzoefu wal-

ioupati katika michezo ya ligi.

"Tunajienda kuelekea michezo ya Ligii Kuu, tupo katika mbio za kuutaka ubingwa wa Zanzibar, na kama mnavyojuwa ligi yetu ni ngumu sana kila timu inapambana kupata mafanikio ikiwamo kutwaa taji," alisema.

Hata hivyo alisema wamewapa mapumziko mafupi wachezaji wa timu hiyo kwa ajili ya kujienda na michezo ya Ligii Kuu ya Zanzibar mzunguko wa lala salama.

Muumin asaka vimwana

Na Sabato Kasika

MWIMBAJI nyota wa muziki wa dansi, Mwinjuma Muumin, amesema anasaka wasanii wa kike wa muziki wa kizazi kipyga na taarabu ili awashirikisha kwenye moja ya nyimbo zake mpya.

Akizungumza na gazeti hili jijini Dar es Salaam jana, Muumin alitaja wasanii anaowasaka kuwa ni Nandy, Ruby, Lady Jay Dee, Zuchu na Isha Mashauzi, kwamba akipata mmojawapo, atamshirikisha.

"Ninataka kufikia mwishoni mwa mwezi huu, nirekodi nyimbo mbili mpya ambazo ni 'Usini-ache na Njoo Kwangu', ambazo mmojawapo ninataka kushirikisha wasanii wa kike," amesema Muumin.

Mwanamuziki huyo ambaye ni mmiliki wa Special Band, amesema, lengo lake ni kupata vionjo tofauti kutoka kwa wasanii wa muziki wa kizazi kipyga ili kuboresha muziki wake.

"Wasanii wa muziki wa kizazi kipyga wana umuhimu wake, kuto-kana na kwamba wana mashabiki wengi, hivyo kuwashirikisha kwenye nyimbo zangu kunaweza kuongeza vionjo katika dansi," amesema.

Kipa Namungo amvulia kofia Sakho

Na Sada Akida, ZANZIBAR

KIPA namba moja wa Namungo FC, Jonathan Nahimana, amenyoo-sha mikono kwa nyota wa Simba, Pape Ousmane Sakho kwa kudai alikuwa hatari kwa upande wao.

Kauli ya kipa huyo ni baada ya nyota huyo kufunga bao la pili katika nusu fainali ya Mapinduzi na Namungo FC kukubali kichapo cha mabao 2-0 dhidi ya Simba, mchezo uliopigwa juzi saa 2:00 usiku uwanja wa Amaan, Visiwani Unguja.

Akizungumza na gazeti hili jana, Nahimana alisema wanacheza na Simba mara kadhaa mchezo unakuwa wa ushindani na kuto-pata wakati mgumu kutoka kwa wapinzani wao Simba.

Alisema mchezo huu amepata wakati mgumu sana hasa kwa ubora na kiwango kilichoonyesha na Sakho amekuwa hatari kwa upande wake na bora katika safu ya ushambuliaji ya Simba.

Alisema Sakho ndio mchezaji ambaye alikuwa hatari kwa upande wa Simba na kustahili kuwa mchezaji bora wa mchezo huu. Kipa huyo alisema wanapeka mafueko hayo wanarudi Dar es Salaam kwenda kujipanga na michezo yao ya Ligii Kuu Tanzania Bara.

HABARI MICHEZO

ZISIKUPITE

RUDIGER ATAJWA MADRID

MLINZI wa Chelsea, Antonio Rudiger mwenye umri wa miaka 28, ambaye mkataba wake unamalizika msimu wa joto bado hajasaini mkataba mpya na mabingwa hao wa Ulaya, na ameripotiwa kuwaniwa na Real Madrid. (*Football London*)

CAVANI KUBAKI

MSHAMBULIAJI wa Uruguay, Edinson Cavani mwenye umri wa miaka 34, ameahidi kujitolea kwa Manchester United kwa muda wote uliosalia wa msimu huu baada ya mazungumzo na kocha Ralf Rangnick. (*Mirror*)

ORIGI HUYO LAZIO

MKURUGENZI wa michezo wa Lazio, Igli Tare ameanzisha mazungumzo na Liverpool kumhusu mshambulaji wa Ubelgiji, Divock Origgi, huku wekundu hao wakiwa tayari kumuuzu nyota huyo mwenye umri wa miaka 26 kwa kuhofia kumpoteza kwa uhamisho wa bure Juni. (*LazioNews24*)

NEVES AWANIWA

KLABU ya Manchester United imedhamiria kumsajili kiungo wa Wolverhampton Wanderers na Ureno, Ruben Neves mwenye miaka 24, mwezi huu. (*The Sun*)

NYOTA KURUHUSIWA LIVER

LIVERPOOL huenda ikamruhusu mlinzi wa Wales, Neco Williams mwenye miaka 20, na beki Muingereza, Nathaniel Phillips mwenye miaka 24, kuondoka klubu hiyo katika dirisha la uhamisho wa Januari. (*Sky Sports*)

RAMSEY KUONDOKA

KIUNGO wa kati wa Wales, Aaron Ramsey mwenye miaka 31, anajiandaa kuondoka Juventus, ambako analipwa euro 325,000 kwa wiki. (*Sky Sports*)

DIGNE KUONDOKA

KIUNGO wa Everton, Lucas Digne mwenye umri wa miaka 28, huenda akahamia klubu nyingine ya Ligi Kuu England. Hata hivyo Newcastle sio chaguo la mchezaji huyo wa kimataifa wa Ufaransa. (*Fabrizio Romano via Twitter*)

DEST SASA KUMRITHI DIGNE

CHELSEA wanatafakari uwezekano wa kumnunua beki wa Barcelona na Marekani, Sergino Dest mwenye umri wa miaka 21, kama mbadala wa Lucas Digne. (*Daily Star*)

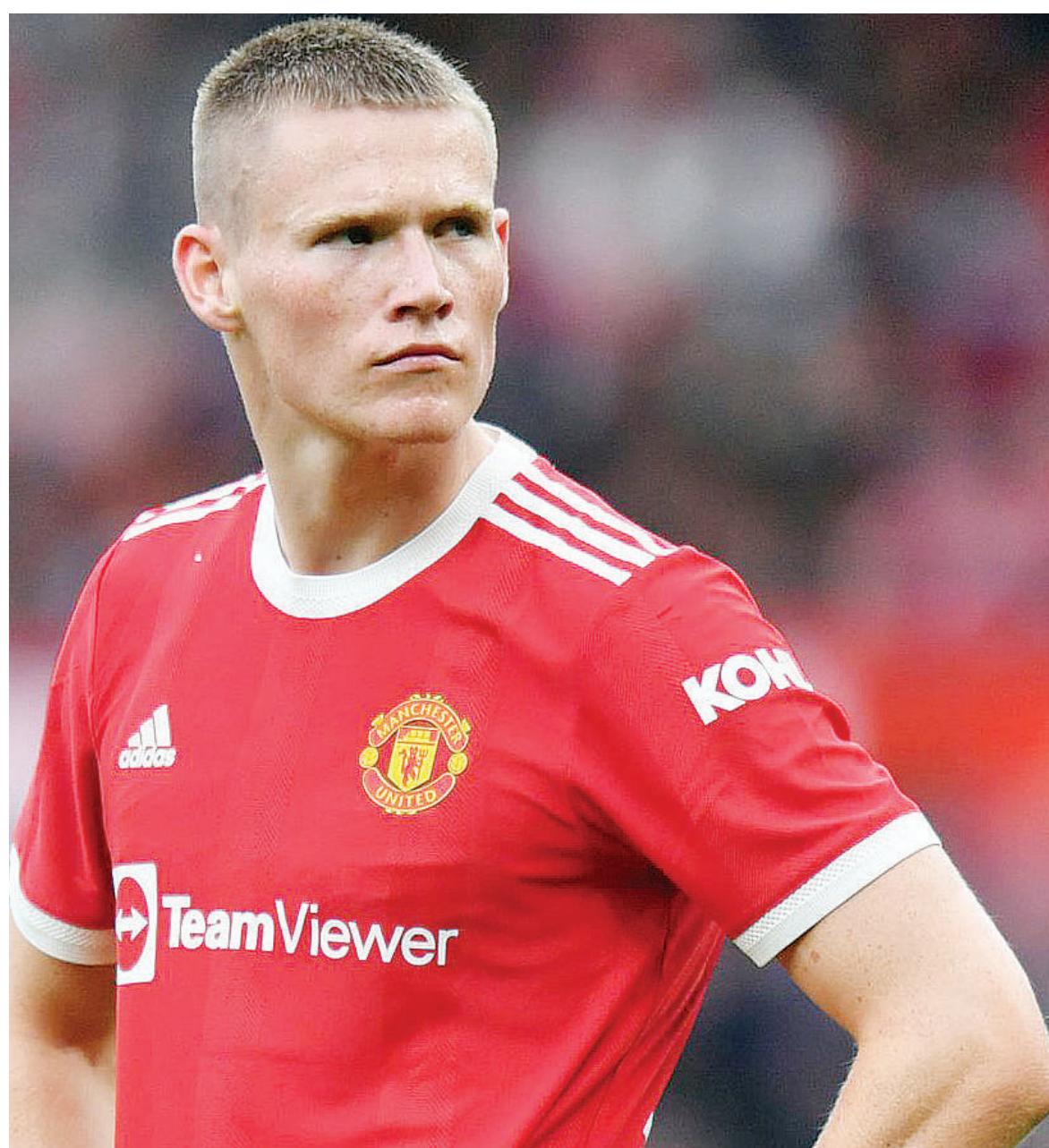
GOMEZ MALI YA VILLA

ASTON Villa hawana 'nafasi' ya kumsajili kiungo wa Liverpool na Uingereza, Joe Gomez. (*Athletic*)

HAALAND KUFANYA UAMUZI

KLABU ya Borussia Dortmund watafanya uamuza kuhusu hatma ya mshambulaji wa Norway mwenye umri wa miaka 21, Erling Braut Haaland 'wiki chache zijazo'. (*Daily Mail*)

DONDODA ZA SOKA MAGAZETI YA ULAYA

RANGNICK: MCTOMINAY ATAKUWA NAHODHA

●●● Amsifia baada ya kufunga bao na kuiwezesha Man kusonga mbele FA na...

MANCHESTER, England

RALF Rangnick anaamini kwamba, Scott McTominay anaweza kuwa nahodha wa Manchester United katika "miaka kadhaa" na amemsifu David de Gea baada ya ushindi wa 1-0 dhidi ya Aston Villa kwenye kombe la FA.

McTominay alifunga bao pekee katika pambano hilo la raundi ya tatu pale uwanja wa Old Trafford Jumatatu, akiunganisha kwa kichwa

mpira wa pasi uliotoka kwa Fred dakika ya saba.

Hiyo ilitosha kwa Mashetani Wekundu hao kuwapeleka raundi ya nne ambapo watacheza dhidi ya Middlesbrough.

Huku kukiwa na machafuko katika chumba cha kubadilishia nguo cha United kufuatia kichapo cha 1-0 kutoka kwa Wolves, kulikuwa na ahueni kwa Rangnick baada ya ushindi huo.

Alipouliwa kuhusu mchango wa McTominay, Rangnick aliambia BBC Sport: "Yeye ni mvulana kutoka akademii, nguvu zake ni za ajabu. Sasa pia anaanza kufunga mabao na pia ujuzi fulani wa uongozi."

"Sitashanga ikiwa katika miaka kadhaa atakuwa nahodha wa timu hii."

Aliongeza: "Lazima tuimarishe timu kuwa timu safi na hiyo ilikuwa nyingine leo (juzi) lakini bado David de Gea alikuwa bora kwangu tena leo (juzi)."

SportPesa

LIVE IN

PLAY

MECHI KALI

BARCELONA

VERSUS

REAL MADRID

1 | 3.53

X | 3.53

2 | 1.97

O

PIGA*150*87#

Karibu SportPesa

1. Bet Sasa
2. Michezo zaidi
3. JACKPOT
4. Weka Pesa
5. Akaunti yangu
6. Toa Pesa
7. Matokeo ya Bet/Mechi
- OO. Toka

SportPesa

SPORTPESA.CO.TZ

HUDUMA KWA WATEJA MASAA 24, TUPIGIE:

18+ 0764115588, 0677115588
0685115588 GBT:0249

@TZSportPesa

@SportPesaTZ

@tzsportpesa

BARCA WAMSAJILI TORRES

BARCELONA, Hispania

BARCELONA hatimaye imefani-kiwa kumsajili mchezaji mpya Ferran Torres baada ya kukubaliana mkataba mpya na Samuel Umtiti, ambayo inashuhudia mshahara wa Mfaransa huyo ukipunguzwa kwa muda.

Barca ilimsajili Torres kutoka Manchester City mwezi uliopita kwa dili ambalo huenda likagharimu Euro milioni 65, lakini kutoptana na ugumu wa kifedha wa klubu hiyo, hawakuweza kumsajili.

Kiwango cha mshahara wa Blaugrana hao msimu huu kiliwekwa kuwa euro milioni 97 pekee, pungozo la euro milioni 280 kutoka msimu wa 2020-21 kutoptana na utendaji wao wa kifedha.

Ingawa mkopo wa hivi majuzi wa benki uliripotiwa kufanikisha usajili wa Torres, klubu hiyo imelazimika kufanya ubunifufutu katika matumizi yake ya fedha, ili kuhakikisha anastahili kucheza La Liga.

Maisha ya Umtiti Barca yameathiriwa na majeraha tangu ajiunge nayo akitokea Lyon mwaka 2016.

Lakini licha ya masuala hayo na ripoti zinaonyesha kuwa Barca walikuwa wakijaribu kumtoa Umtiti katika klubu hiyo, Mfaransa huyo amepewa mkataba mpya na anashukuru kwa kusaidia kumsajili Torres.

Taarifa ilisema: "Mchezaji wa Barcelona Samuel Umtiti amefikia makubaliano ya kuongeza mkataba hadi Juni 30, 2026.

Ronaldo ameichoka Man U

MANCHESTER, England

CRISTIANO Ronaldo amemwambia wakala wake Jorge Mendes kwamba anataka klubu mpya kutoptana na kuchoka kucheza Manchester United.

Kwa mujibu wa mtandao wa michemo wa SportPesa Hispania, uhusiano mzuri wa Mendes na Rais wa Barcelona Joan Laporta pamoja na uhitaji wa magoli wa Kocha Xavi Hernandez unafanya kuwapo kwa uwezekano wa

Ronaldo kuhamia Nou Camp majiri ya kiangazi.

Mendes atawasilisha jina la Ronaldo kwenye meza ya Barcelona kuhusiana na kile kitakuwa uhamisho wa kusisimua wa nyota huyo wa zamani wa Real Madrid.

Ronaldo alijunga na Manchester United akitokea Juventus msimu huu saa chache baada ya uvumi kuenye alikuwa mbioni kuijunga na Manchester City.

HABARI MICHEZO

CHEZA USHINDE KASINO

MUSTAPHA AWAOMBA RADHI MASHABIKI YANGA

Na Dennis Fussi

BEKI wa kushoto wa Yanga, Yassin Mustapha, amewaomba msamaha wanachama na mashabiki wa timu hiyo kwa kukosa mkwaju wa penaltı wakati wa mchezo wa nusu fainali ulioitoa timu yake kwenye mashindano ya Kombe la Mapinduzi.

Yanga iliyotolewa kwa changamoto

ya mikwaju ya penaltı tisa kwa nane kwenye nusu fainali ya Kombe la Mapinduzi dhidi ya Azam FC juzi.

Akizungumza baada ya mchezo huo, Mustapha amesema tukio hilo limemuumiza na kumnyima furaha, sababu anajiona kama msaliti.

Ukweli ni kwamba, nimepoteza furaha najiona kama nimewasaliti wenzangu kutokana na mikakati tuliyokuwa tumejiwekea kwenye mash-

indano haya ila naomba wanachama na mashabiki wanisamehe sikutarajia kufanya kile kilichotokea," amesema Yassin.

Katika mchezo huo wa nusu fainali ya kwanza kwenye uwanja wa Amaan Zanzibar Yanga siyo tu imetolewa bali pia imevuliwa ubingwa baada changamoto ya penaltı 9-8 dhidi ya Azam, kufuatia timu hizo kutoka suluhu katika muda wa kawaida.

Mchezaji wa Timu ya Stony City (kulia), akimiliki mpira huku akizongwa na mchezaji wa Ijumaa FC kwenye mchezo wa robo fainali ya michuano ya kuwania mbuzi katika Uwanja wa Dadii Kivule jijini Dar es Salaam juzi, Stony City ilishinda kwa mikwaju ya penaltı 5-4. **PICHA: JUMANNE JUMA**

Kotei wa Simba naye anukia DTB

Na Adam Fungamwango

WAKATI ikitarajia kucheza mechii yake ya kumaliza mzunguko wa kwanza wa Ligi ya Championship siku ya Ijumaa dhidi ya Kitayosce, klabu ya DTB iko mbioni kumsajili kiungo mkabaji wa zamani wa klabu ya Simba, James Kotei.

Ofisa Mtendaji Mkuu, Muhibu Kanu, ameshindwa kukubali au kukataa kumtaka kumsajili mchezaji hiuyo, lakini amesema Kotei raia wa Ghana, tayari yupo nchini na ametembelea kwenye kambi ya klabu hiyo, huku akiiongeza kuwa masuala ya usajili atayazungumza

baada ya kumalizika kwa mzunguko wa kwanza wa ligi hiyo ambayo timu mbili za mwanzo zitapanda moja kwa moja Ligi Kuu Tanzania Bara msimu ujao.

"Kotei yupo hapa nchini, na amefika kwenye kambi yetu, amekuja kutusalimia na kusalimia wenzake. Kuna mchezaji mwenzake raia wa Ghana, wameshawahi kucheza naye wakiwa kwenye klabu ya Simba Nicolaus Gyan," alisema Kanu.

Alisema ni kweli wako kwenye mchakato wa kuongeza baadhi ya wachezaji kipindi cha dirisha dogo, lakini asingependa kuweka wazi majina yao.

"Kipindi hiki nisingeweza kuweka wazi kwa sababu bado tuna wachezaji wengine wanacheza, Ijumaa tuna mechii ya kumalizia mzunguko wa kwanza dhidi ya Kitayosce, sasa mchezaji wetu yoyote anayechenza nafasi ya kiungo mkabaji akisikia kuna mchezaji anakuja, itakuwa si vizuri," alisema.

Hata hivyo, habari zinasema kuwa kwa asilimia kubwa, Kotei atakuwa mmoja wa wachezaji waliowahi kucheza Ligi Kuu kuichezea DTB inayoongoza Ligi Kuu, iliyo sheheni wachezaji wengi wa kigeni akiwamo Amissi Tambwe anayeongoza kwenye kufumania nyavu.

SPORTPESA APP

PAKUA APP YETU,
BET LEO UWE MILIONEA

MECHI ZA USHINDI

"**I**" - NI TIMU YA NYUMBANI KUSHINDA

"**X**" - NI TIMU KUTOKA SARE

"**2**" - NI TIMU YA UGENINI KUSHINDA.

JUMATANO - 12/01/2022

TAREHE GAMEID	MICHEZO	1	X	2	NYUMBANI SARE UGENINI
15:00 3696	Bisha FC vs Al Orubah	3.85	3.15	2.07	
15:30 1112	Ermis Aradippou vs EN Paralimni	2.33	3.33	2.70	
15:30 3258	PO Xylotymbou vs Olympias Lympia	1.85	3.33	3.86	
15:30 3442	Achyronas Liopetriou vs Nea Salamis	4.72	4.05	1.56	
15:30 4732	Onisis Sotira FC vs Karmiotissa	2.45	3.27	2.59	
16:00 1497	Kalamata FC vs Irodotos	1.12	6.00	23.24	
16:00 1802	Tunisia vs Mali	2.61	2.86	2.96	
16:00 1853	Olympiakos Volos vs PAOK Thessaloniki B	2.73	3.07	2.45	
16:00 2312	SKODA Xanthi vs Panserraikos	1.19	5.20	14.43	
16:00 2504	Karaitsakis vs Kallitheia FC	4.71	3.22	1.73	
16:00 2932	AEK Athens B vs Levadiakos	6.57	3.62	1.49	
16:00 3352	Kifissias vs Rhodos FC	1.96	3.09	3.76	
16:00 3395	Thesprotos vs Olympiacos Piraeus B	2.75	3.04	2.46	
16:00 3601	Almopos Arideas vs AE Larissa	5.95	3.41	1.57	
16:00 3940	Diagoras FC vs Kissamikos	3.33	2.80	2.26	
16:00 4678	Pierikos Katerini vs PO Triglias	3.66	3.33	1.90	
16:00 5257	Anagennisi Karditsas vs FC Veria	2.47	2.95	2.81	
16:00 5478	Ergotelis vs O F Ierapetras	1.66	3.34	5.03	
16:00 5514	AE Asteras Vlachioti vs APS Zakynthos	1.18	5.40	15.43	
16:00 5717	Panathinaikos B vs Egaleo Athens	2.93	2.79	2.50	
17:00 1967	Delhi Dynamos FC vs Kerala Blasters FC	5.39	4.33	1.46	
17:40 2026	AI Khaleej Club vs Najran SC	2.02	3.30	3.80	
17:45 5913	AL Adalh vs Jeddah Club	1.70	3.65	5.20	
18:00 4973	Villarreal CF W vs Atletico Madrid W	12.53	6.75	1.15	
18:00 5150	GIL Vicente U19 vs Feirense U19	1.34	4.83	6.76	
18:00 5164	SD Eibar W vs Levante W	5.78	4.43	1.43	
18:15 2355	PAOK vs Panetolikos	1.27	5.34	9.69	
18:15 2881	Apollon Smyrnis vs OFI Crete	2.57	3.07	2.77	
18:30 3445	Al Ahli Doha SC vs Umm-Salal SC	2.70	3.28	2.35	
18:30 3878	Varzim vs Sporting Farense	3.23	3.18	2.17	
18:30 4008	Qatar SC vs Al-Shamal	1.39	4.35	6.58	
19:00 3027	Sevilla FC W vs Rayo Vallecano W	1.36	4.72	6.56	
19:00 4261	Mauritania vs Gambia	2.52	2.97	2.97	
19:30 4030	Valencia W vs Real Sociedad W	7.13	4.82	1.33	
19:30 5695	Atalanta vs Venezia	1.29	5.32	8.87	
20:00 5728	Santos Laguna U20 vs Tigres U20	1.83	3.48	3.77	
20:30 2195	Deportivo Alaves W vs Madrid Ccf W	2.23	3.57	2.70	
20:30 5685	Maccabi Netanya vs Hapoel Beer Sheva	3.43	3.33	1.97	
21:00 5774	Maccabi Haifa vs Beitar Jerusalem	1.28	5.17	7.85	
21:30 4847	Athletic Bilbao W vs Real Betis Balompie W	1.64	3.95	4.24	
21:45 4576	Rio Ave vs Tondela	2.56	3.14	2.56	
22:00 2381	Equatorial Guinea vs Ivory Coast	14.85	5.15	1.24	
22:00 3374	Barcelona vs Real Madrid	3.53	3.53	1.97	
22:00 4183	Real Madrid W vs Tenerife Sur W	1.43	4.36	5.81	
22:00 4574	Peralada CF vs CE Manresa	2.24	3.25	3.30	
22:45 3778	West Ham vs Norwich City	1.28	5.60	10.00	
22:45 3994	Tottenham vs Chelsea	2.63	3.33	2.53	
22:45 4329	Crewe vs Charlton	3.44	3.34	2.04	
23:00 2220	Inter vs Juventus	1.78	3.79	4.29	
23:45 3712	FC Vizela vs Porto	10.57	5.19	1.23	

CHEZA KWA WAJIBU | KIWANGO CHA MAKATO YA SIMU KUZINGATIWA.

Michezo

Jumatano Januari 12, 2022

Nipashe

Rangnick: McTominay atakuwa nahodha

UKURASA 21

Mlinzi wa Timu ya Simba, Shomari Kapombe, akiwania mpira dhidi ya mchezaji wa Namungo FC kwenye mchezo wa nusu fainali ya Kombe la Mapinduzi juzi, Uwanja wa Amaan mjini Zanzibar. **PICHA; SIMBA**

Pablo akunwa na kiwango Simba

Na Saada Akida, ZANZIBAR

KOCHA Mkuu wa Simba, Pablo Franco, amesema amefurahishwa kuona mpira wa kuvutia kutoka kwa vijana wake kwenye mchezo wa nusu fainali ya Kombe la Mapinduzi dhidi ya Namungo FC.

Simba iliibuka na ushindi wa 2-0 kwenye mchezo huo na itacheza na Azam FC, kwenye fainali itakayopigwa kesho Uwanja wa Amaan, Zanzibar.

Pablo alisema mchezo dhidi ya Namungo ulikuwa wa kifundu na kimbini ulikuwa mzuri na wachezaji wake wamepambana na kupata matokeo mazuri. Alisema wanashau matokeo hayo na wanaenda kujipanga kuhakikisha wanafanya vizuri katika mchezo wao wa fainali na kutwaa ubingwa wa Mapinduzi.

"Azam FC ni timu nzuri na ana imani utakuwa wa ushindani mkubwa, kutokana na ubora wa wapinzani wetu tunaenda kujimarisha zaidi ili kufikia malengo," alisema Pablo.

Mtendaji Mkuu wa Simba, Barbara Gonzalez, alisema malengo yao ni kutafuta ushindi katika kila mechi na sasa wanajipanga kwa mchezo wa fainali dhidi ya Azam FC.

Alisema wachezaji wamekituma na kufanikiwa kutinga nusu fainali dhidi ya Namungo FC na kucheza mpira biriani ambao waliukosa kwa muda mrefu.

"Wachezaji wamecheza ule mpira ambao tulukosa muda na sasa umerudi, tumeweka mikakati ya kuhakikisha tunaenda kupambana na kutwaa ubingwa wa Mapinduzi," alisema Barbara.

Alisema kuhusu usajili wataweka wazi siku ya mwisho ya kufunga dirisha la usajili kwa kuweka wazi majina ya wachezaji waliowasajili kuongeza nguvu.

Kaze: Azam walistahili ushindi

Na Faustine Feliciane

KOCHA msaidizi wa Yanga aliyesimamia timu hiyo kwenye michuano ya Kombe la Mapinduzi Zanzibar, Cedrick Kaze, amekiri kuwa wapinzani wao Azam walistahili ushindi walioupata baada ya kucheza vizuri ndani ya dakika 90 kwenye mchezo wa nusu fainali ya michuano hiyo juji jioni.

Kaze akizungumza na gazeti hili jana alisema kwenye mchezo huo wa juzi wapinzani wao walikuwa vizuri zaidi eneo la katikati ambalo liliwasaidia sana kumiliki mpira.

••• Asema walikamatwa zaidi kwenye dimba la kati, wajipanga Ligi Kuu na...

Tumekubali kuwa tumetolewa, nawapongeza sana Azam walikuwa vizuri sana eneo la katikati la uwanja na walichenza vizuri kwa ujumla na walistahili kusonga mbele," alisema Kaze.

Aidha, kocha huyo raia wa Burundi alitoa ufanuzi wa maamuzi yake ya kumtoa golikipa aliyecheza kwa karibu dakika zote za mchezo huo Aboutwalib Mshery na kuingia Erick Johora zikiwa zimebaki dakika za nyongeza.

Kaze alisema mabadiliko hayo yalikuwa ya kawaada na ya kifundu kutokana na

alichokiona mazoezini kwenye mazoezi ya mikwaju ya penati.

"Ni mabadiliko ya kawaada tu, Johara alifanya vizuri sana kwenye mazoezi, tulifanya mazoezi ya penalti na akaonekana kuwa vizuri ndio msingi wa mabadiliko yale," alisema Kaze.

Aidha, alisema kwa sasa wanarejea Tanzania Bara kujipanga kwa mchezo ya Ligi Kuu na michuano ya Kombe la Shirikisho la Azam.

Alisema michuano ya mwaka huu ya Mapinduzi kwao imeishia hapo na wa-

narejea kwa nguvu kwenye michuano mingine.

Azam sasa itakabiliana na Simba kesho kwenye mchezo wa fainali ya michuano hiyo, baada ya wekundu hao kufuzu hatua hiyo kwa kuitupa nje Namungo FC kwa mabao 2-0 kwenye mchezo wa pili wa nusu fainali uliochezwa juzi usiku.

